

Bedömargruppens yttrande över kvalitetssäkringsarbetet vid Luleå tekniska universitet

Bedömargruppens uppdrag

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gett oss i uppdrag att granska kvalitetssäkringsarbetet vid Luleå tekniska universitet. I detta yttrande framgår våra bedömningar med vidhängande motiveringar och ett förslag till samlat omdöme.

Härmed överlämnar vi vårt yttrande till UKÄ.

Bedömargruppens sammansättning

I bedömargruppen har följande ledamöter ingått:

- Professor Agneta Ljung Djärf, Högskolan Kristianstad (ordförande, sakkunnig)
- Docent Anna Kiessling, Karolinska institutet (sakkunnig)
- Docent Marie Ernsth Bravell, Stiftelsen Högskolan i Jönköping (sakkunnig)
- Professor Frans Prenkert, Örebro universitet (sakkunnig)
- Professor Helka-Liisa Hentilä, Uleåborgs universitet, Finland (sakkunnig internationell bedömare)
- Gabriel Aspegren, Chalmers (studentrepresentant)
- Tobias Larsson, Uppsala universitet (doktorandrepresentant, deltog t.o.m. 2022-08-21)
- Enhetschef Pia Lindberg, Polismyndigheten (arbetslivsföreträdare).

Bedömargruppens arbete

Granskningen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt i *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG 2015)*¹. Se vidare *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete (UKÄ 2018)*. Underlag för bedömningen har utgjorts av lärosätets självvärdering, studentinlaga samt dokumentation kopplat till de fördjupningsspår som bedömargruppen har granskat vid det andra platsbesöket. Intervjuer har genomförts i samband med två platsbesök, med representanter för lärosätet och för studenter och doktorander samt med arbetslivsföreträdare som lärosätet samarbetar med. Scheman för platsbesöken återfinns i bilaga 1 och 2.

Bedömningsprocessen

På grundval av underlagen har vi granskat lärosätets kvalitetssäkringsarbete och gjort en bedömning utifrån nedanstående bedömningsområden.

Bedömningsområden:

- Styrning, organisation och genomförande
- Förutsättningar.

¹ Se även UKÄ:s översättning *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG), 2015*.

UKÄ har delgivit lärosätet vårt preliminära yttrande för att ge möjlighet att korrigera eventuella faktafel. Delningstiden var tre veckor. Vi har tagit del av lärosätets svar (se bilaga 4), och i de fall där vi gjort bedömningen att det har varit befogat har yttrandet korrigerats.

För bedömggruppen

Agneta Ljung Djärf
Ordförande

Bedömargruppens bedömning

Luleå tekniska universitet

<p>Lärosäte Luleå tekniska universitet</p>	<p>ID-nr A-2021-06-5201</p>
<p>Bedömningsområde: Styrning, organisation och genomförande Bedömning med motivering: Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet <i>Inte tillfredsställande</i></p> <p>Lärosätets principer för kvalitetsarbete inom forskning finns beskrivna i ett sammanhållet kvalitetsledningssystem som är gemensamt för hela lärosätet. Bedömargruppen anser att lärosätets arbete för att utveckla ett sammanhållet kvalitetsledningssystem som relateras till lärosätets övergripande mål och strategi i sig är positivt, men att det återstår ett arbete med att på ett enhetligt vis beskriva uppbyggnaden av kvalitetsledningssystemets områden, modeller, processer och aktiviteter samt hur de är uppbyggda och sammanlänkade för att säkerställa kvaliteten i forskningen. Bedömargruppen ställer sig också tveksam till att lärosätets interna förbättringscykel är kvalitetsdrivande nog, för att säkerställa banbrytande forskning av hög kvalitet vid lärosätet.</p> <p>Bedömargruppen vill särskilt peka på att de indikatorer som ligger till grund för analyser och åtgärder i varierande omfattning uppfattas som relevanta och kvalitetsdrivande inom alla forskningsområden. Bedömargruppen är tveksam till att de indikatorer som lärosätet använder fångar in väsentliga aspekter, som exempelvis forskningens relevans. Bedömargruppens uppfattning är också att det finns brister i systematiken i hur åtgärdsbehov som identifieras igenom kvalitetsledningssystemet tas tillvara enligt lärosätets cykliska modell för ständigt förbättringsarbete (PDSA-cykeln). Bristerna gäller både hur olika PDSA-cykler kopplar till varandra och balansen i cykelns olika steg, där stort fokus ligger på insamling av data och beskrivning av nuläge.</p> <p>Bedömargruppen menar också att lärosätet bör analysera om kvalitetsledningssystemet i sin nuvarande form i första hand är stöd för högsta ledningens beslut i övergripande och strategiska frågor, exempelvis resursfördelning och beslut om avveckling av forskningsämnen, och i andra hand är stöd för verksamhetsnära utvecklingsarbete inom lärosätets alla forskningsämnen och forskningsområden.</p> <p>Enligt lärosätets självvärdering ingår en enhetlig och systematisk uppföljning och utvärdering av lärosätets forskning genom fastställda riktlinjer med kriterier, anvisningar och mallar, en modell för utvärdering av forskningsämnen som rektor har fastställt samt årliga uppföljningsmått inom ramen för lärosätets ordinarie uppföljningsprocess. Med utgångspunkt i självvärderingen, platsbesöken och stickproven menar bedömargruppen att lärosätet löpande följer upp, samlar in och analyserar information om lärosätets forskning samt har rutiner för att omsätta uppföljningsresultat i kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar, framför allt på lärosätets övergripande nivå.</p> <p>Lärosätets styrdokument framhåller betydelsen av att säkerställa att lärosätets forskning och forskningsmiljöer återkommande genomgår genomlysningar ur ett nationellt och internationellt perspektiv, men i den praktiska tillämpningen är systematiken för arbetet otydlig och tillämpningen begränsad. Bedömargruppen anser att lärosätet behöver säkerställa en återkommande och systematisk extern granskning av all forskning vid lärosätet, vilket enligt bedömargruppen är i linje med de styrdokument som lärosätet fastställt för arbetet med extern granskning.</p> <p>Bedömargruppen har identifierat följande styrkor inom bedömningsområdet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fakultetsnämndernas uppföljningar och utvärderingar av forskning är integrerade i den interna styrmodellen för verksamhetsplanering, vilket kan ge förutsättningar för att 	

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

utvärderingsresultat från dessa delar av kvalitetsledningssystemet omsätts i åtgärder i den strategiska styrningen.

- Lärosätet har en fastställd medarbetarpolicy och en kvalitetspolicy som betonar allas ansvar att driva och utveckla lärosätets kvalitetskultur.
- Lärosätets nyligen inrättade kvalitetsråd kan ge goda förutsättningar för att hålla samman och stödja fortsatt utveckling av lärosätets kvalitetsarbete.

Bedömargruppen har identifierat följande utvecklingsområde inom bedömningsområdet:

- Lärosätet behöver utveckla det samlade kvalitetsledningssystemet, så att dess modeller, processer och aktiviteter inom systemets fyra områden tydligt hänger samman. Lärosätet behöver också säkerställa att beskrivningar av modeller, komponenter, processer och former för uppföljning stämmer överens i olika styrdokument.
- Lärosätet behöver tydliggöra systematiken i hur åtgärdsbehov som identifieras igenom kvalitetsledningssystemet tas tillvara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet med stöd av lärosätets cykliska modell för ständigt förbättringsarbete (PDSA-cykeln).
- Lärosätet behöver värdera indikatorernas inriktning och den betydelse utfallet ges liksom den mängd information som samlas in i täta intervall i relation till utfallets kvalitetsdrivande effekt för lärosätets forskning inom alla forskningsområden.
- Lärosätet behöver säkerställa en återkommande och systematisk extern granskning av all forskning vid lärosätet oavsett resultat i interna analyser.

Bedömningar av bedömningsgrunder:

1. Lärosätets principer för kvalitetsarbete, ansvars- och rollfördelning och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i forskningen är fastställda och allmänt tillgängliga. De är ändamålsenligt utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer och för att engagera både ledning och medarbetare.

Inte uppfylld

Lärosätets principer för kvalitetsarbete inom forskning finns beskrivna i ett sammanhållet kvalitetsledningssystem som är gemensamt för hela lärosätet. Bedömargruppen anser att lärosätets arbete för att utveckla ett sammanhållet kvalitetsledningssystem som relateras till lärosätets övergripande mål och strategi i sig är positivt, men att det återstår ett arbete med att på ett enhetligt vis beskriva uppbyggnaden av kvalitetsledningssystemets områden, modeller, processer och aktiviteter samt hur de är uppbyggda och sammanlänkade för att säkerställa kvaliteten i forskningen. Bedömargruppen ställer sig också tveksam till att lärosätets interna förbättringscykel är kvalitetsdrivande nog för att säkerställa banbrytande forskning av hög kvalitet vid lärosätet.

Bedömargruppen vill särskilt peka på att de indikatorer som ligger till grund för analyser och åtgärder i varierande omfattning uppfattas som relevanta och kvalitetsdrivande inom alla forskningsområden. Bedömargruppen är tveksam till att de använda indikatorerna fångar in väsentliga aspekter, som exempelvis forskningens relevans. Bedömargruppens uppfattning är också att det finns brister i hur lärosätet tar tillvara åtgärdsbehov som identifieras igenom kvalitetsledningssystemet enligt lärosätets cykliska modell för ständigt förbättringsarbete (PDSA-cykeln). Bristerna gäller både hur olika PDSA-cykler kopplar till varandra och balansen i cykelns olika steg, där stort fokus ligger på insamling av data och beskrivning av nuläge.

Av självvärderingen framgår att principer och arbetsformer för lärosätets kvalitetsarbete finns beskrivna i styrdokumentet: *Kvalitetspolicy för Luleå tekniska universitet* och *Beskrivning av Luleå tekniska universitets kvalitetsledningssystem*. Båda dokumenten är uppdaterade 2020, bland annat

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

med anledning av lärosätets nya vision. En förändring som infördes i beskrivningen av kvalitetsledningssystemet 2020 var enligt självvärderingen att integrera de då olika kvalitetssystemen för utbildning och forskningsämnen i ett större ledningssystem. Båda dokumenten är fastställda och allmänt tillgängliga.

Styrdokumentet beskriver principer och arbetsformer för hur lärosätet arbetar för att säkerställa kvalitet i olika delar av verksamheten och hur arbetet med ständiga förbättringar bedrivs. Där framgår att kvalitetsledningssystemet är uppdelat i områdena övergripande styrnings- och ledningsprocesser, utbildning, forskning samt verksamhetsstödande processer, och att kvalitetsarbetet inom varje område styrs och stöds genom olika dokument, processer och aktiviteter. Syftet med kvalitetsledningssystemets aktiviteter, processer och rutiner är enligt självvärderingen att säkerställa och utveckla kvalitet i samtliga verksamheter utifrån lärosätets uppdrag, vision och mål.

Aktiviteter för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning består enligt *Beskrivning av Luleå tekniska universitets kvalitetsledningssystem* av en process för inrättande, omprövning och avveckling av forskningsämnen, en modell för utvärdering av forskningsämnen, extern granskning av forskning och forskningsmiljöer, stöd till forskare samt en process för utredning av misstänkta fall av oredlighet.

Självvärderingen beskriver att PDSA-cykeln tillämpas inom alla delar av verksamheten, och stödjer och driver därmed lärosätets kvalitetsarbete. Modellen är uppdelad i fyra sammanhängande faser: planera, genomföra, följa upp och förbättra, enligt *Beskrivning av Luleå tekniska universitets kvalitetsledningssystem*.

Bedömargruppen anser att arbetet mot ett sammanhållet kvalitetsledningssystem kan skapa förutsättningar för helhetsgrepp, synergieffekter och effektivitet i lärosätets kvalitetssäkringsarbete. Bedömargruppen menar dock att det återstår ett arbete innan kvalitetsledningssystemet och dess områden, modeller, processer och aktiviteter samt dess inbördes relationer är sammanhållna och införda, för att systemet som helhet kan säkerställa kvaliteten i forskningen. Exempelvis ser bedömargruppen behov av att förtydliga den praktiska tillämpningen av PDSA-cykeln i det ständiga förbättringsarbetet, inte minst hur olika PDSA-cykler kopplar till varandra inom och mellan kvalitetsledningssystemets fyra områden och organisationens olika nivåer och verksamheter.

Bedömargruppen har vid en jämförelse av styrdokumentet noterat en rad inkonsekvenser mellan dokumenten, men också mellan dokumenten och lärosätets självvärdering, vilket bedömargruppen menar försvårar förståelsen av kvalitetsledningssystemet och dess praktiska tillämpning. Ett utvecklingsområde är därför att se över och säkerställa en enhetlig beskrivning av kvalitetsledningssystemet och dess innehåll i samtliga styrdokument. En enhetlighet, tydlighet och konkretisering av systemets beskrivningar är enligt bedömargruppen också en avgörande förutsättning för interna och externa intressenters förståelse av hur systemet bidrar till att lärosätet identifierar utvecklingsområden och genomför relevanta åtgärder.

Bedömargruppen konstaterar att de olika bedömningsunderlagen och platsbesöken ger en varierad bild av vad som är beslutat och planerat samt eventuellt provat och infört. Likaså menar bedömargruppen att det är otydligt om alla de aktiviteter för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling som listas i *Beskrivningen av Luleå tekniska universitets kvalitetsledningssystem* är införda och används enligt den fastställda ordningen, till exempel extern granskning av forskning och forskningsmiljöer.

Bedömargruppen ser också några väsentliga utmaningar i lärosätets *Modell för utvärdering av forskningsämnen*. Modellen består av tre komponenter: kvantitativa mått, forskningsämnets självvärdering och en återföringsdialog. De kvantitativa måtten följs varje år upp, och under cykelns första år är det sedan 2020 års utvärdering även obligatoriskt för samtliga forskningsämnen att lämna in en självvärdering, enligt vad som framgår av den mall för självvärdering som ingår i

stickprovsmaterialet. Återföringsdialogen genomförs självvärderingsår och innebär att fakultetsnämnderna i en muntlig dialog återkopplar sina rekommendationer till prefekterna och ibland även till ämnesföreträdarna.

Underlagen och platsbesöket visar att lärosätet ger analys av kvantitativa data en central betydelse i det praktiska arbetet utifrån *Modell för utvärdering av forskningsämnen*. Platsbesöket förstärkte bedömargruppens bild av att fakultetsnämndernas analyser i hög grad fokuseras mot att identifiera sådant som bedömts inte fungera väl enligt uppsatta kriterier ("röda siffror"), medan sådant som bedömts fungera väl enligt uppsatta kriterier ("gröna siffror") inte verkar få samma fokus i uppföljningen. Platsbesöket visar också att de valda indikatorerna i varierande omfattning uppfattas som relevanta och kvalitetsdrivande i olika forskningsområden. Bedömargruppen är tveksam till att indikatorerna fångar in väsentliga aspekter, som exempelvis forskningens relevans. Bedömargruppen saknar samverkan, genomslag samt samband mellan forskning och utbildning i indikatorerna.

Bedömargruppen anser att om lärosätets modell för utvärdering av forskningsämnen ska fungera kvalitetsdrivande, behöver de verksamhetsnära och kvalitativt analytiska inslagen öka för att ge konstruktiv återkoppling till forskningsämnena oavsett resultatet i den kvantitativa uppföljningen. Som exempel kan här nämnas forskningsämnet Energiteknik, som ingått i granskningens stickprov. Ämnet beskrivs som starkt, stabilt och produktivt med genomgående mycket god måluppfyllelse i fakultetsnämndens rapport. Ämnet nämns, bland några andra, som ett särskilt framgångsrikt exempel i institutionens verksamhetsplan, men utöver det finns inga noteringar om hur forskningsämnet ska stödjas för utvecklas vidare och bli ännu mer framgångsrikt.

Bedömargruppen anser att lärosätet behöver förtydliga den praktiska tillämpningen av PDSA-cykeln i det ständiga förbättringsarbetet, inte minst hur olika PDSA-cykler kopplar till varandra både inom och mellan kvalitetsledningssystemets fyra områden och organisationens olika nivåer och verksamheter. Det gäller inte minst kopplingen mellan fakultetsnämndernas uppföljning och forskningens operativa verksamhet, som enligt bedömargruppen framstår som otydlig. Bedömargruppen menar därför att det hade varit en fördel för det forskningsnära utvecklingsarbetet att på institutionsnivå på ett mer utvecklat sätt dokumentera och tydliggöra vilka utvecklingsområden som ska hanteras i relation till institutionens samtliga forskningsämnen med koppling till fakultetsnämndernas uppföljning, vilka åtgärder som planeras och hur de ska resurs sättas.

Bedömargruppens granskning har visat att de åtgärder som genomförs baserat på kvalitetsledningssystemets processer och aktiviteter främst innebär strategiska beslut av universitetsövergripande karaktär, och mer sällan om forskningsnära utvecklingsarbete inom forskningsämne eller forskningsområde. Bedömargruppen menar därför att lärosätet bör analysera om kvalitetsledningssystemet i sin nuvarande form i första hand är stöd för högsta ledningens beslut i övergripande och strategiska frågor, exempelvis resursfördelning och beslut om avveckling av forskningsämnen, och i andra hand är stöd för verksamhetsnära utvecklingsarbete inom lärosätets alla forskningsämnen och forskningsområden.

Sammantaget konstaterar bedömargruppen att lärosätet lägger mycket resurser i kvalitetsarbetet på att beskriva nuläget (exempelvis i ämnesföreträdarnas och fakultetsnämndernas analys av indikatorer och självvärdering), men anser att lärosätets och forskningsämnenas arbete med planering, åtgärder och förbättring är mer otydligt. Bedömargruppen konstaterar också att tiden är knapp för att införa åtgärder innan det är dags för nästa uppföljning. Bedömargruppen anser att det är en stor utmaning att få till kvalitetsförbättring med så korta tidsintervall i en långsiktig verksamhet som forskning. Bedömargruppen menar därför att lärosätets förändring av uppföljningscyklernas längd kan ge bättre tidsmässiga förutsättningar att balansera arbetet inom uppföljningscykeln utifrån PDSA-cykeln fyra steg. Bedömargruppen menar dock också att förändringen till en treårig uppföljningscykeln samtidigt försvagar kopplingen till modellen för intern verksamhetsplanering som fortfarande följer en tvåårs cykel. Vid platsbesöken framkom ingen beredskap hos lärosätet att möta en sådan eventuell

försvagning och bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att bevaka utvecklingen.

Lärosätets organisation och ansvarsfördelning för kvalitetssäkring av forskning utgår enligt självvärderingen från lärosätets arbetsordning, *Rektors besluts- och delegationsordning* och *Verksamhetsrådets besluts- och delegationsordning*. Bedömargruppen anser att ansvarsfördelningen bland befattningshavarna är ändamålsenlig och framgår med tydlighet i de centrala styrdokumenterna. Dessutom beskriver lärosätet vissa utgångspunkter för ansvar i relation till kvalitetsarbetet i *Kvalitetspolicy för Luleå tekniska universitet* och *Beskrivning av LTU:s kvalitetsledningssystem*. I dokumenten finns det oklarheter i ansvaret för några processer och aktiviteter. Bedömargruppen anser att det samlade bedömningsunderlagen inte tydliggör hur befattningen som ordförande för fakultetsnämnden avgränsas mot eller är densamma som befattningen som dekan. Platsbesöket klargjorde att rollen som ordföranden i fakultetsnämnden i princip överlappar dekanrollen. Det framgick även att det finns en ny arbetsordning, som inte ingår i bedömningsunderlagen, där det framgår att rektor kan delegera vissa beslut till dekanerna. Eftersom bedömargruppen har uppfattat dekanrollen som central i kvalitetsarbetet, är detta tydliggörande viktigt.

Av självvärderingen framgår att ett kvalitetsråd inrättades under hösten 2021. Kvalitetsrådet ansvarar för att identifiera och prioritera behov av förbättringar kopplat till de processer som ingår i kvalitetsledningssystem, samt tar fram rektors årliga kvalitetsrapport som bland annat beskriver förbättringar av systemet. Införandet av kvalitetsrådet anser bedömargruppen är positivt och kan bidra till att utveckla det systematiska kvalitetssäkringsarbetet. Kvalitetsrådets arbete har dock ännu inte införts i avsedd form, enligt bedömargruppen. Det framgår exempelvis i de första kvalitetsrapporterna som till sitt innehåll inte fullt ut omfattar det uppsatta syftet att sammanfatta resultatet från det årliga kvalitetsarbetet och presentera förslag på förbättringsåtgärder inför kommande verksamhetsår. Kvalitetsrådet bör på sikt kunna bidra till en universitetsövergripande samsyn och dokumentation av genomfört kvalitetsarbete och då vara ett viktigt forum för den strategiska styrningen, enligt bedömargruppen.

Enligt självvärderingen är lärosätets webbplats ett viktigt forum för att tillgängliggöra styrande dokument, arbetsrutiner och protokoll från beslutsmöten. Andra kanaler för att sprida forskningsinformation är interna dialogmöten, arbetsplatsträffar, nämnder, olika former av råd, informationsbrev och informationsmöten med externa parter, vilket också framkom vid platsbesöken. Bedömargruppens uppfattning är att det finns kanaler och förutsättningar för publicering och kommunikation både om kvalitetsledningssystemet som sådant samt de uppföljningar och åtgärder som genomförs, vilket kan vara en god grund för engagemang i kvalitetsfrågor.

2. Lärosätet säkerställer att de löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på forskningens kvalitet och relevans. Detta används som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar.

Uppfylld

Enligt lärosätets självvärdering ingår en enhetlig och systematisk uppföljning och utvärdering av lärosätets forskning genom fastställda riktlinjer med kriterier, anvisningar och mallar, en modell för utvärdering av forskningsämnen som rektor har fastställt samt årliga uppföljningsmått inom ramen för lärosätets ordinarie uppföljningsprocess. Med utgångspunkt i självvärderingen, platsbesöken och stickproven menar bedömargruppen att lärosätet löpande följer upp och samlar in, analyserar information om lärosätets forskning samt har rutiner för att omsätta uppföljningsresultat som underlag i kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar, framför allt på lärosätets övergripande nivå.

Rektor har fastställt *Modell för utvärdering av forskningsämnen* som enligt självvärderingen innebär en fördjupad kollegial granskning utifrån ett antal frågor och kvantitativa mått. Modellen har tillämpats och vidareutvecklats vid lärosätet sedan 2014. Modellen syftar till att stärka lärosätets forskningsämnen

samt att ge ledningen en överskådlig överblick och genomlysning av forskningsportföljen genom att belysa framgång men också synliggöra de svårigheter som forskningsämnen brottas med, enligt *Modell för utveckling av forskningsämnen*. Det fastställda styrdokumentet framstår för bedömargruppen som gediget och genomarbetat. Av den dokumentation som ingått i stickproven framgår också en tydlig och väl dokumenterad process från fakultetsnämndernas uppföljning till exempelvis strategiska beslut som rektor har fattat.

Så här långt har fakultetsnämndernas uppföljningar genomförts i tvååriga cykler, men ett beslut från 2021 innebär, enligt självvärderingen, att cyklerna framöver kommer att vara treåriga. Under år ett i cykeln granskar nämnderna alla forskningsämnen utifrån tre komponenter: kvantitativa data, självvärdering och återföringsdialog. Under det andra året (och framöver även det tredje året) i cykeln genomförs en uppföljning utifrån kvantitativa data och, vid behov, extern granskning.

Modellens första komponent, de kvantitativa måtten, följer enligt självvärderingen och *Modell för utvärdering av forskningsämnen* upp antalet ersättningsberättigade artiklar och konstnärliga produktioner, andelen högkvalitativa artiklar och konstnärliga produktioner, andelen forskningsämnen med hög handledarkapacitet, andelen extern forskningsfinansiering samt antalet adjungerade professorer och gästprofessorer. Måtten följs upp per forskningsämne, institution och i den lärosätesövergripande uppföljningen samt är kopplade till lärosätets modell för resursfördelning.

Den andra komponenten, självvärderingen, blev obligatorisk för samtliga forskningsämnen från 2020 års utvärdering, enligt vad som framgår av den mall för självvärdering som ingår i stickprovsmaterialet. I självvärderingen ska ämnesföreträdaren kommentera resultatet av indikatorer samt kortfattat beskriva och värdera ämnets måluppfyllelse och kompetensförsörjning utifrån rubrikerna: externfinansiering, personalgruppens sammansättning, doktorandgruppens sammansättning och finansiering, ämnets betydelse för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, forskningsämnet resultat (produktion av vetenskapliga artiklar eller konstnärliga produktioner, antal doktorsexamina), forskningsämnet relevans och betydelse i form av genomslag i akademien och samhället samt beskriva hur ämnet kan leva upp till lärosätets vision.

Den tredje komponenten, återföringsdialogen, innebär att fakultetsnämnden i en muntlig dialog återkopplar ämnesspecifika åtgärdsbehov som identifierats av fakultetsnämnden till de berörda prefekterna och ibland också till berörda ämnesföreträdare.

Resultaten från fakultetsnämndernas uppföljningar är inspel till den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen, för att säkerställa att identifierade åtgärdsbehov och förbättringsaktiviteter tas med i institutionernas verksamhetsplaner för kommande verksamhetsperiod. Resultaten kan också medföra särskilda strategiska satsningar på lärosätesövergripande nivå som fastställs av rektor, enligt självvärderingen.

Av instruktionerna i mallen för institutionernas verksamhetsplaner framgår att fakultetsnämndernas uppföljningar ska beaktas. I de verksamhetsplaner som ingått som underlag i granskningen har bedömargruppen funnit exempel på konkreta forskningsämnesspecifika åtgärder som beskrivs i fakultetsnämndernas rapporter genom att forskningsämnet Prospekteringsgeofysik har gjort en utredning som start inför omprövningen, med hjälp av en extern person. Utredningen föreslår en omstrukturerad i form av en förändrad ämnesbeskrivning. I en annan verksamhetsplan för institutionen för hälsa, lärande och teknik anges åtgärder i relation till forskningsämnet pedagogik. Dessutom finns mer översiktliga formuleringar som anger att institutionen kommer att inkludera synpunkterna från fakultetsnämndernas rapporter i institutionens kommande utvecklingsarbeten.

Sammantaget anser bedömargruppen att även om verksamhetsplanerna har ett ambitiöst och välstrukturerat upplägg och innehåll, antar dokumenten av förklarliga skäl i första hand ett institutionsövergripande perspektiv. Den ämnesspecifika kopplingen till fakultetsnämndernas

uppföljningar blir därmed, enligt bedömargruppen, inte tillräckligt specificerad för att ge belägg för att lärosätet faktiskt gör de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla lärosätets forskning oavsett resultatet i de kvantitativa måtten.

Att fakultetsnämndernas uppföljningar har en tydlig koppling till den interna styrmodellen för verksamhetsplanering (som genomförs i en tvåårscykel) kan enligt bedömargruppen ge förutsättningar för att resultat från de delarna av kvalitetsledningssystemet omsätts i åtgärder. Den beslutade förändringen av förbättrings cyklens längd (från tvåårig till treårig) kan, som tidigare framförts, enligt bedömargruppen innebära att den styrkan i lärosätets kvalitetsarbete försvagas framöver. Vid platsbesöken framkom ingen beredskap hos lärosätet att möta en sådan eventuell försvagning och bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att bevaka utvecklingen.

Bedömargruppen anser sammantaget att lärosätet löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på forskningens kvalitet och relevans genom en gedigen och genomarbetad modell. Arbetsrutinerna föreföll också som väl etablerade och, i huvudsak, accepterade av lärosätets medarbetare vid platsbesöket. Det är en styrka att resultaten från fakultetsnämndernas uppföljningar och utvärderingar är inspel till den interna styrmodellen, för att säkerställa att institutionernas verksamhetsplaner för kommande verksamhetsperiod tar med identifierade åtgärdsbehov och förbättringsaktiviteter. Samtidigt är det inte helt klart för bedömargruppen hur det konkreta arbetet går till när institutionerna och forskningsämnena ska definiera åtgärder och omsätta dem i praktiskt utvecklingsarbete.

3. Lärosätet säkerställer att deras forskning/forskningsmiljöer återkommande genomgår granskningar ur nationellt och internationellt perspektiv med stöd av kollegial granskning. Granskningarna sker på ett ändamålsenligt vis för lärosätet. Lärosätet fångar systematiskt upp och tar hand om de rekommendationer som sådana granskningar ger upphov till.

Inte uppfylld

Lärosätets styrdokument *Riktlinjer för extern granskning av forskning, forskarutbildning och forskningsmiljöer* framhåller betydelsen av att säkerställa att lärosätets forskning och forskningsmiljöer återkommande genomgår genomlysningar i nationellt och internationellt perspektiv. Men bedömargruppen anser att systematiken för arbetet är otydlig i den praktiska tillämpningen och tillämpningen är begränsad. Bedömargruppen anser att lärosätet behöver säkerställa återkommande och systematisk extern granskning av all forskning vid lärosätet, vilket är i linje med de styrdokument som lärosätet fastställt för arbetet med extern granskning enligt bedömargruppen.

Kvalitetsarbetet inom forskning stöds av de aktiviteter och processer som ingår i lärosätets kvalitetsledningssystem och syftar till både kvalitetsuppföljning och kvalitetsutveckling. I *Modell för utvärdering av forskningsämnen* ingår som tidigare nämnts tre komponenter: kvantitativa mått, en självvärdering som skrivs av ämnesföreträdaren samt en återföringsdialog mellan fakultetsnämnden och institutionen. Utifrån de tre komponenterna summerar och identifierar lärosätet behovet av åtgärder. Resultaten av fakultetsnämndernas uppföljningar ligger till grund för eventuellt beslut om extern granskning. Enligt det fastställda styrdokumentet *Riktlinjer för extern granskning av forskning, forskarutbildning och forskningsmiljöer* kan lärosätet göra extern granskning för att få en extern bedömning av kvaliteten på forskningen och rekommendationer för utveckling. Extern granskning kan också initieras i samband med omprövning eller avveckling av forskningsämnen, i relation till lärosätets forskningsstrategiska satsningar, för uppföljning av forskningsmiljöer och forskningsämnen vars kvalitet tidigare ifrågasatts av UKÄ samt för att hämta in råd om hur lärosätet bäst kan stödja utveckling av ett ämne eller ämnesområde. De kriterier som tillämpas är i bedömargruppens mening breda och otydliga och ger inte grund för systematik i urvalet.

Av Riktlinjer för extern granskning av forskning, forskarutbildning och forskningsmiljöer framgår också

att extern granskning används för att ge underlag till beslut samt säkerställa att lärosätets forskning och forskningsmiljöer återkommande genomgår genomlysningar i nationellt och internationellt perspektiv. Lärosätet preciserar inte vad återkommande betyder och har ingen tidplan för när extern granskning av olika forskningsämnen ska göras. Det är därför otydligt för bedömargruppen på vilka grunder beslut om extern granskning fattas, liksom hur tidshorisonten för återkommande externa granskningar ser ut för respektive forskningsämne. Systematiken och regelbundenheten i när lärosätet gör externa granskningar är enligt granskningens skriftliga underlag därför oklar för bedömargruppen. Den bilden förstärktes ytterligare vid platsbesök två. Att kriterierna för extern granskning är otydliga och att den externa granskningen inte omfattar samtliga forskningsämnen medför att bedömargruppen inte kan säga att lärosätets forskning genom fastställt kvalitetsledningssystem återkommande genomgår granskningar ur ett nationellt och internationellt perspektiv med stöd av kollegial granskning.

Bedömargruppen har funnit att extern granskning används mycket sparsamt vid lärosätet. Sedan 2015 har extern granskning av forskning bara möjliggjorts för 3 av 65 forskningsämnen (Stålbyggnad och Konstruktionsteknik som genomfördes 2018 samt Prospekteringsgeofysik som fortfarande pågick våren 2022), enligt lärosätets lämnade uppgift i samband med det första platsbesöket. Vid det andra platsbesöket bekräftades att den begränsade användningen av extern granskning är ett aktivt val som lärosätets ledning har gjort. Vid platsbesöket uttryckte medarbetare på olika nivåer i organisationen också sitt stöd för att det interna uppföljningssystemet i hög grad är tillräckligt som uppföljningsinstrument, och att extern granskning därför inte behövs. Bedömargruppen instämmer inte i den hållningen och menar samtidigt att den inte är i linje med de styrdokument som lärosätet har fastställt för arbetet med extern granskning (*Riktlinje för extern granskning av forskning, forskarutbildning och forskningsmiljöer*).

Bedömargruppen har utifrån stickproven dock konstaterat att extern granskning har genomförts vid fler tillfällen än vad lärosätet lämnat uppgift om. Stickproven visar att forskningsämnena engelska med didaktisk inriktning, matematik och lärande, svenska med didaktisk inriktning och pedagogik genomgick extern granskning 2021. De underlag som ingår i granskningens stickprov för forskningsämnet pedagogik visar på en tydlig dokumentation och koppling mellan fakultetsnämndens uppföljning och rapport, fakultetsnämndens dialog med rektor, beslut om extern granskning för forskningsämnet pedagogik, en ny extern granskingsgrupp, granskingsgruppens yttrande (felaktigt rubricerad som granskning av forskarutbildning vid LTU och PSÄ) som innehåller en genomlysning och konstruktiva förslag på åtgärder för utveckling av forskningsämnet pedagogik, uppdrag om handlingsplan till prefekten, koppling till institutionens verksamhetsplan, rektors beslut om strategisk satsning i form av fördelning av särskilt anslag för lärar- och förskollärarytbildningar och en akademi för lärande. Det här är enligt bedömargruppen ett gott exempel som tydligt visar hur extern granskning har genomförts på ett ändamålsenligt vis för lärosätet och också bidragit i arbetet med kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar.

Bedömargruppen menar att en kvalitetsdrivande uppföljningsmodell har mycket att vinna på att återkommande låta verksamheten speglas i externa perspektiv, som exemplifierats ovan för forskningsämnet pedagogik. Bedömargruppen tycker sig också få stöd för uppfattningen om värdet av extern granskning av forskning i lärosätets ständiga förbättringsarbete i de styrdokument som är fastställda av lärosätet. Bedömargruppens anser därför att lärosätet behöver se till att all forskning återkommande och systematiskt genomgår extern kollegial granskning enligt den fastställda ordningen oavsett resultatet i lärosätets interna uppföljningar.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Bedömning med motivering: Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet

Tillfredställande

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

Bedömargruppens sammanvägda bedömning är att lärosätet i huvudsak arbetar systematiskt och har väl förankrade rutiner och processer inom bedömningsområdet. Lärosätet har tydliga riktlinjer och flera organ med uppgift att säkerställa struktur och systematik i arbetet med att främja god forskningssed och hantera oredlighet i forskning. Lärosätet arbetar också systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens frihet samt för att säkerställa en ändamålsenlig forskningsinfrastruktur.

Lärosätets organisering, uppföljningsmodell och resursfördelningsmodell för forskning skapar förutsättningar för kvalitetsuppföljning samt ger tydliga underlag för beslut om resursfördelning. Bedömargruppen har dock inte funnit stöd för att sättet att organisera, följa upp och resurssätta lärosätets forskning stödjer forskningens och forskningsämnenas utveckling och förnyelse i praktiken. Forskningens organisering i forskningsämnen som leds av en ämnesföreträdare kan skapa förutsättningar för ett nära samband mellan forskning och utbildning. Bedömargruppen identifierar dock en potential att utveckla resursfördelningsmodellen och processerna för att besluta om strategiska satsningar samt inrättande av nya forskningsämnen, för att säkerställa möjligheter till förnyelse och genombrottsforskning utanför forskningsämnenas kärna.

Lärosätets omfattande samarbeten inom ramen för strategiska partnerskapsavtal, samverkansprojekt och centrumbildningar är en styrka. Bedömargruppen finner att en större systematik i arbetet med forskningskommunikation skulle stärka lärosätets profil på området ytterligare.

Det finns en övergripande modell för hur lärosätet arbetar med rekrytering och kompetensförsörjningsplanering. Bedömargruppen har också funnit att det finns strukturer för medarbetarsamtal och vällovliga initiativ för karriärstöd för juniora forskare. Lärosätet behöver dock säkerställa att kompetensutveckling ingår i alla lärares och forskares tjänstgöring samt att medarbetarsamtal genomförs enligt fastställd ordning för alla anställda. Slutligen anser bedömargruppen att lärosätet har ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för att främja jämställdhet i forskningens förutsättningar och genomförande.

Bedömargruppen har identifierat följande styrkor inom bedömningsområdet:

- Lärosätet har tydliga riktlinjer för att främja god forskningssed och hantera oredlighet i forskning.
- Lärosätets organisering av forskning och utbildning i gemensamma forskningsämnen är en styrka, som kan skapa förutsättningar för ett nära samband mellan forskning och utbildning.
- Lärosätet värderar forskningens frihet högt och behåller ägarskapet över forskningen, även i samarbeten med näringslivet.
- Lärosätet har en omfattande samverkan med det omgivande samhället och strukturer för extern representation i styrande organ, samverkan och ömsesidigt lärande.
- Lärosätet arbetar systematiskt och långsiktigt för en ändamålsenlig forskningsinfrastruktur som förnyas långsiktigt enligt avvägda prioriteringar.
- Lärosätet arbetar systematiskt för att främja och fördjupa jämställdhet i forskningens förutsättningar och genomförande.

Bedömargruppen har identifierat följande utvecklingsområde inom bedömningsområdet:

- Lärosätet behöver säkerställa att sättet att organisera, följa upp och resurssätta lärosätets forskning stödjer forskningens och forskningsämnenas utveckling och förnyelse i praktiken.
- Lärosätet behöver säkerställa att kompetensutveckling ingår i alla lärare och forskares tjänstgöring samt att medarbetarsamtal erbjuds alla anställda.
- Lärosätet behöver säkerställa systematiskt karriärstöd i alla skeden i karriären oberoende av anställningsform.

- Lärosätet bör säkerställa att kriterierna som behöver vara uppfyllda inför inrättandet av nya forskningsämnen, inte försvårar förnyelse och genombrottsforskning.
- Lärosätet bör tydliggöra systematiken i hur och i vilka kanaler forskningsresultat tillkomna vid lärosätet sprids och kommer till nytta internt och externt.
- Lärosätet bör förtydliga de externa representanternas roller och uppdrag i beredande och beslutande organ.
- Lärosätet bör säkerställa att externa intressenters syn på kvalitet och förbättringsbehov beaktas i det systematiska kvalitetsarbetet på olika nivåer.

Bedömningar av bedömningsgrunder:

2.1. Lärosätet arbetar systematiskt för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning.

Uppfylld

Bedömargruppen menar att lärosätet har välutvecklade riktlinjer och flera organ med uppgift att säkerställa struktur och systematik i arbetet för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning, exempelvis genom välutvecklade riktlinjer och flera organ med ansvar inom området. Lärosätet säkerställer att information sprids mellan lärosätets olika nivåer samt har utvecklat utbildnings- och informationsinsatser för olika målgrupper inom lärosätet. Det är däremot inte tydligt för bedömargruppen hur riskanalyser och incidenter beaktas i det systematiska kvalitetsarbetet.

I *Riktlinjer för prövning av oredlighet i forskning* beskrivs definitioner, ansvar, roller och handlägningsordning för prövningsärenden om oredlighet. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att ärenden som initierats vid misstanke om avvikelse från god forskningssed hanteras systematiskt. Av riktlinjerna framgår att om det finns en misstanke om avvikelse från god forskningssed ska det anmälas till rektor eller till nämnden för oredlighet i forskning. Utredningen görs av en universitetsjurist i samråd med rektor. Bedömargruppen anser att riktlinjerna är en bra grund för arbete mot oredlighet i forskning och av självvärderingen och av platsbesöket framgick att lärosätet har en tydlig process för hantering av ärenden. Bedömargruppen noterar dock en något sen datering av lärosätets beslut om ny handlägningsprocess med tanke på att *Nämnden för oredlighet i forskning* inrättades i januari 2020. Bedömargruppen anser sammantaget att det är positivt att lärosätet aktivt bevakar området och kontinuerligt uppdaterar och utvecklar sitt styrdokument för området.

Bedömargruppen menar att lärosätet har välutvecklade riktlinjer och flera organ med uppgift att säkerställa struktur och systematik i arbetet för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning. I självvärderingen och underlagen framgår att lärosätet i utvecklingen av systemet har tydliggjort hur information ska spridas mellan nivåer inom lärosätet samt etablerat utbildnings- och informationsinsatser för olika målgrupper inom lärosätet. Det är däremot inte tydligt för bedömargruppen hur lärosätet beaktar riskanalyser och incidenter i det systematiska kvalitetsarbetet.

I självvärderingen framgår att lärosätet infört *Rektors kvalitetsrapport*, och att den tillsammans med årsredovisning samt rapport om intern styrning och kontroll är underlag för rektors årliga återkoppling till styrelsen. Bedömargruppen anser därmed att lärosätet har vidareutvecklat kvalitetsledningssystemet och skapat en tydligare koppling till och delaktighet i styrelsen. Bedömargruppen anser att det är positivt att styrelsen nu via rektors kvalitets- samt tertialrapporter får ett underlag för att bedöma om till exempel förändringar av processen att främja en god forskningssed och förebygga oredlighet i forskning har avsedd effekt. Det är däremot inte tydligt för bedömargruppen hur riskanalyser och incidenter av forskningsfusk tas in i rapporterna.

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

Bedömargruppen anser att det är en styrka med två forskningsetiska råd som har i uppdrag att verka för att forskarna har kunskap i forskningsetik. Vidare framkommer i självvärderingen att en rad utbildningar, workshoppar och informationsmöten har arrangerats för att främja god forskningssed inom organisationen. Bedömargruppen anser att det är en styrka, och lärosätet är också medvetet om behovet att säkerställa tillgänglig utbildning på engelska. Bedömargruppen ser även positivt på att ett arbete är initierat att översätta relevant information och dokument till engelska.

2.2. Lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse.

Inte uppfylld

Sammantaget menar bedömargruppen att lärosätets organisering, uppföljningsmodell och resursfördelningsmodell för forskning skapar förutsättningar för kvalitetsuppföljning inom forskningsämnet samt ger tydliga underlag för beslut om resursfördelning. Bedömargruppen har dock inte funnit stöd för att sättet att organisera, följa upp och resurssätta lärosätets forskning stödjer forskningens och forskningsämnenas förnyelse i praktiken.

Enligt självvärderingen arbetar lärosätet för att skapa förutsättningar för forskningens utveckling och förnyelse genom sitt sätt att organisera forskningen, styra resurser och utforma sitt kvalitetsledningssystem. Forskningsverksamheten är organiserad i forskningsämnena som leds av en ämnesföreträdare. Bedömargruppen ser flera fördelar med att organisera forskningen på detta vis, där forskningsämnet samtidigt utgör ramen för olika interna kvalitetsuppföljningar och regelbundna granskningar. Exempelvis menar bedömargruppen att ämnesföreträdarens dubbla ansvar för både forskning och utbildning inom forskningsämnet kan vara en god grund för en nära koppling däremellan. Bedömargruppen menar också att det kan skapa förutsättningar för kvalitetsuppföljning inom ämnet samt underlag för beslut om resursfördelning. Bedömargruppen har dock inte funnit stöd för att sättet att organisera, följa upp och resurssätta lärosätets forskning stödjer forskningens och forskningsämnenas utveckling och förnyelse i praktiken.

En väsentlig del av styrningen av forskningen är enligt självvärderingen lärosätets interna resursfördelningsmodell (*Resursfördelningsmodell vid Luleå tekniska universitet*). Lärosätet tillämpar en prestationsinriktad styrning av hur de resurser som tilldelas lärosätet ska fördelas vidare inom verksamheten. Det sker genom volymanslag, basanslag och strategiska anslag. Genom fakultetsnämndernas årliga uppföljning av forskningsämnena inom ramen för *Modell för utvärdering av forskningsämnena* hämtas information in, som ligger till grund för resursfördelning och det strategiska förändringsarbetet kopplat till forskningsämnena.

Bedömargruppen anser att de strategiska resursfördelningsbesluten utgår från en mall med aspekter som passar främst kvantitativt inriktad forskning, det vill säga exempelvis forskning som bedrivs vid den tekniska fakulteten. Därmed ser bedömargruppen en risk i att resursfördelningsmodellen nedprioriterar forskning som bedrivs inom delar av lärosätet, exempelvis den filosofiska fakulteten, där kvalitativa metoder och andra publiceringstraditioner är dominerande. Bedömargruppens uppfattning förstärktes också vid platsbesöket. Lärosätet har gjort en del modifieringar av modellen för att kompensera obalanser, men bedömargruppen menar att lärosätet behöver överväga ytterligare åtgärder för att säkerställa goda förutsättningar för forskningens utveckling och förnyelse inom alla lärosätets institutioner och forskningsämnena.

Bedömargruppen ser i detta sammanhang också behov av att lyfta fram betydelsen av regelbunden extern granskning för att stödja förnyelse inom alla forskningsämnena. Avsaknaden av regelbundna externa granskningar av lärosätets forskning riskerar att leda till att initiativ till utveckling och förnyelse av forskningen initieras utifrån lärosätets interna perspektiv och bedömning, snarare än utifrån omvärldens behov eller nationella och internationella perspektiv.

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

Bedömargruppen vill också peka på att modellens tydliga relation mellan tidigare och ny resursfördelning som kontinuerligt bygger på forskningsoutput bidrar till att förstärka de forskningsämnen som redan är starka och framgångsrika inom de indikatorer som mäts i uppföljningarna medan nya eller mindre framgångsrika forskningsämnen inte får samma finansiella stöd att växa och utvecklas. Bedömargruppen ser också en risk i att möjligheterna till förnyelse genom att forskningsidéer som ligger i utkanten av forskningsämnet kan vid fördelning av ämnets volymanslag nedprioriteras av den ämnesansvariga. Bedömargruppen menar att de täta uppföljningsintervallen därmed medför att det kan vara riskfyllt ur finansieringsperspektiv för ett forskningsämne att satsa på förnyelse i stället för på ett mer etablerat forskningsfokus inom ämnet. Bedömargruppen anser därför att lärosätets val att organisera forskningen i forskningsämnen tillsammans med uppföljningsmodellen och resursfördelningsmodellen sammantaget riskerar att ha en konserverande effekt, snarare än att underlätta utveckling och förnyelse.

Inrättande, omprövning och avveckling av ett forskningsämne sker med utgångspunkt i *Riktlinjer för inrättande, omprövning och avveckling av forskningsämnen*. För att inrätta ett forskningsämne måste ämnet bidra till lärosätets strategi och profil, och lärosätet måste bedöma att ämnet kan erbjuda tillräcklig handledarkompetens och handledarkapacitet. Finansieringen för minst fem år framåt ska kunna uppvisas och det ska finnas existerande och potentiella samverkanspartners samt anknytning till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Bedömargruppen anser att det är relevanta kriterier. Att utveckla ny utbildning eller nya utbildningsmoment i befintliga utbildningar kan dock vara långsamma processer. Det kan också ta tid och resurser att säkerställa forskningskompetens och forskningsaktivitet, enligt bedömargruppen. Bedömargruppen identifierar därför en risk att alltför stränga kriterierna för inrättande av nya ämnen kan försvåra förnyelse och genombrottsforskning.

Självvärderingen beskriver att avveckling av forskningsämnen kan föranledas av att ämnet vid upprepade utvärderingar inte når uppsatta krav eller inte är prioriterat ur ett lärosätess övergripande perspektiv. Arbetsprocessen och tidsplanen från identifiering av kvalitetsbrister till avveckling uppfattar bedömargruppen som otydlig. Ett utvecklingsområde kan vara att förtydliga beslutskriterierna för valet av åtgärd när lärosätet identifierar bristerna. Det behöver bli tydligt om bristerna inom ett forskningsämne är så betydande att ämnet ska avvecklas snabbt, eller om lärosätet ska låta ett forskningsämne med identifierade brister åtgärda bristerna med stöd av en handlingsplan i stället.

Hantering av centrumbildningar regleras av *Riktlinjer för centrumbildningar vid Luleå tekniska universitet*. Under platsbesöket framkom att de strategiska framtidsområdena och centrumbildningarna värderas högt som möjligheter att i samverkan med externa intressenter utveckla forskningens kvalitet, vilket bedömargruppen uppfattar som positivt. Lärosätet kan överväga att utöka satsningarna på ämnesöverbyggande centrumbildningar och strategiska satsningar, för att underlätta genombrottsforskning och förnyelse.

2.3. Lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens frihet.

Uppfylld

Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens frihet. I samarbeten med externa parter behålls ägarskapet över forskningen. Bedömargruppen anser att organiseringen av forskning i forskningsämnen kan ge förutsättningar för forskningens frihet inom respektive ämne men organiseringen stödjer inte frihet för forskningsfrågor i gränslandet mellan ämnen. Tillskapande av ämnesöverbyggande akademier anser bedömargruppen är goda exempel på att ytterligare främja forskningens frihet.

I självvärderingen och vid platsbesöket framgår att forskare inom lärosätet fritt kan välja forskningsproblem, planera och genomföra forskningsprojekt samt publicera forskningsresultat.

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

Bedömargruppen anser att det visar att forskningens frihet värderas högt på lärosätet och ser även positivt på att lärosätet i samarbeten med externa parter även behåller ägarskapet över forskningen. Enligt bedömargruppen är en förutsättning för forskningens frihet även att forskningsfrågor i ytterkanterna av forskningsämnena får möjligheter att utvecklas. Bedömargruppen identifierar att den starka förankringen av all forskning inom de forskningsämnena som lärosätet har definierat kan innebära en risk att hämma möjligheten till det. I synnerhet eftersom nya projekt utanför eller i gränslandet till forskningsämnet förutsätter att forskaren själv attraherar externa medel. Bedömargruppen ser en risk i att angelägna forskningsprojekt inom forskningsfält där det är svårare att beviljas externa medel kan få svårt att genomföras.

För forskning gäller enligt självvärderingen att forskningsproblem och forskningsmetoder fritt får väljas samt att forskningsresultat fritt får publiceras. Lärosätet anger att det säkerställer att de principerna följs genom sin organisering av forskning baserat på forskningsämnena, genom *LTU:s resursfördelningsmodell* samt genom fakultetsnämndernas kollegiala granskning av forskningsverksamheten. Bedömargruppen uppfattar forskningens frihet som prioriterad av lärosätet. Vid platsbesöket framkom också att lärosätet även i forskning som bedrivs i nära samarbete med industrin behåller ägarskapet.

Under ledning av ämnesföreträdarna har forskningsämnena enligt självvärderingen frihet att styra ämnets utveckling inom den ram som den fastställda ämnesbeskrivningen ger. Ämnesbeskrivningen för ett forskningsämne definierar vetenskapsområde och eventuell inriktning utifrån forskargruppens val av positionering och behov av forskningsöverbyggnad till lärosätets utbildning. Självvärderingen visar också att ämnesbeskrivningen kan omprövas över tid. Bedömargruppen anser att det därmed finns en övergripande tydlig struktur för att säkerställa forskningens frihet. I den förefaller ämnesföreträdarna ha en stor roll, och på platsbesöket framkommer att genomförande av nytänkande forskning hos enskilda forskare bygger mycket på att forskaren själv ansöker och beviljas externa medel.

Bedömargruppen kan dock även se en risk att systemet har en konserverande effekt och inte skapar tillräckliga förutsättningar och möjligheterna för nytänkande projekt, i synnerhet om projektens inriktning ligger i utkanten av befintliga forskningsämnena. Ett gott exempel på hur den risken kan minskas ser bedömargruppen i att lärosätet skapar strukturer och forskningsnätverk som brygger över mellan flera forskningsämnena, som Akademi för hälsa respektive för lärande. Bedömargruppen ser att lärosätet har potential att ta fler liknande initiativ för att främja forskningens frihet.

2.4. Lärosätet arbetar systematiskt för att säkerställa ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.

Uppfylld

Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet arbetar systematiskt för att säkerställa ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten genom sitt sätt att organisera, strukturera, leda och följa upp kvaliteten i verksamheten. Bedömargruppen anser att det är en fördel att organisera verksamheten i forskningsämnena som innefattar både forskning och utbildning inom ämnet. Lärosätet bör dock se över om inte forskningens nytta av utbildningsanknytning kan synliggöras och bidra till att öka forskningens relevans och nyttiggörande.

Bedömargruppen anser att en organisation i forskningsämnena som leds av en ämnesföreträdare skapar en ändamålsenlig grund för ett nära samband mellan forskning och utbildning. Sambandet följs upp genom *Modell för utveckling och utvärdering av utbildning* samt i *Modell för utvärdering av forskningsämnena*, där andelen av medarbetarna inom forskningsämnet som har vetenskaplig/konstnärlig kompetens i forskningsämnet är en indikator som analyseras. I den självvärdering som ämnesföreträdaren ska skriva inom ramen för *Modell för utvärdering av*

forskningsämnen ingår att beskriva forskningens relevans för den utbildning där forskningsämnet ingår. Bedömargruppen anser att det är en styrka att alla utbildningar är knutna till forskningsämnen på det sättet, vilket kan ge goda förutsättningar för en forskningsintegrerad utbildning.

Styrning i frågor som rör sambandet mellan forskning och utbildning utgår från styrdokumentet *Riktlinjer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, Anvisningar gällande utformning av utbildningsplaner och examensbeskrivningar* och *Riktlinje för inrättande, omprövning och avveckling av forskningsämnen*. För inrättande av en utbildning krävs att utbildningen har en relevant och tillräcklig forskningsöverbyggnad och att det finns förutsättningar i form av tillräcklig akademisk kompetens. Motsvarande gäller för inrättande av forskningsämne, det vill säga att ämnet ska ha anknytning till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Bedömargruppen ser den organisationen som en styrka som skapar förutsättningar för ett nära och bilateralt samband mellan forskning och utbildning.

Självvärderingen betonar att arbetet med att säkerställa ett nära samband mellan forskning och utbildning utförs på institutionsnivå av utbildningsledare, kursansvariga och ämnesföreträdare. Bedömargruppen ser en styrka i att examinator och kursansvarig lärare har ett särskilt ansvar för att kursens upplägg svarar mot aktuellt forskningsläge, samt att huvudansvarig utbildningsledare har ett övergripande ansvar för att utveckla utbildningarna i samråd med ämnesföreträdarna och fakultetsnämnden.

Bedömargruppen konstaterar samtidigt att sambandet mellan forskning och utbildning i självvärderingen främst beskrivs i termer av utbildningarnas forskningsanknytning. Det är för bedömargruppen mer oklart hur lärosätet säkerställer nyttan för forskningen att utbildningen är anknuten till forskning. Bedömargruppen anser att potentialen av utbildningsanknytning för att utveckla forskningen inte är fullt utnyttjad, utan kan ses som ett kvarstående utvecklingsområde. I intervjuer framkom att det bedrivs många projektkurser där studenter arbetar i projekt med forskare på lärosätet och eller i industrin. Bedömargruppen anser att studenternas delaktighet i och förståelse av lärosätets forskning samt studentprojekt i näringslivet kan bidra till att både sprida forskningsresultat och föra med sig nya forskningsfrågor till forskarna.

2.5. Lärosätet arbetar systematiskt för att följa upp sina insatser för att stärka forskningens kvalitet och relevans genom samverkan och ömsesidigt lärande; lärosätet arbetar systematiskt för att forskningsresultat tillkomna vid lärosätet sprids och kommer till nytta.

Uppfylld

Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätets säkerställer att dess omfattande samverkan har en gynnsam inverkan på forskningens kvalitet. Den här positiva inverkan skulle kunna fördjupas ytterligare genom en bättre integrering av externa representanter på alla nivåer i kvalitetsledningssystemet. Lärosätets omfattande samarbeten inom ramen för strategiska partnerskapsavtal, samverkansprojekt och centrumbildningar är en styrka och bidrar till en mångfald av perspektiv som kan säkerställa nyttorealiserings. Bedömargruppen finner att en större systematik i arbetet med forskningskommunikation skulle stärka lärosätets profil på området ytterligare. Slutligen anser bedömargruppen att lärosätet kan systematiskt använda lärosätets omfattande externa samverkan i kvalitetsarbetet ännu mer, för att få en säkrare värdering av forskningens relevans och omvärldens uppfattning av forskningens kvalitet.

Av självvärderingen framgår att samverkan är en central del i lärosätets profil och identitet, vilket bedömargruppen anser tydliggörs i organisationens kvalitetspolicy och övergripande strategiska planer. I *Vision 2030* och *Strategisk plan 2020–2025* beskrivs samverkan som en viktig del för att skapa samhällsnytta. Enligt självvärderingen har en rad satsningar och aktiviteter initierats i den riktningen, som strategiska partnerskapsavtal med bland annat andra lärosäten, samverkansprojekt

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

med näringslivet, samverkan med offentlig sektor, inrättande av centrumbildningar, forskningssamarbeten och uppdragsutbildningar. Bedömargruppen anser därför att lärosätet arbetar systematiskt för att stärka forskningens kvalitet och relevans. Bedömargruppen anser att satsningarna är positiva och är ett led i strävan att uppnå lärosätets vision. Självvärderingen redovisar också hur verksamhetsstödet hjälper forskarna med att sprida forskningsinformation utanför lärosätet.

Bedömargruppen anser att lärosätet kan tydliggöra roller, liksom syftet med externa representanter inom lärosätets beredande och beslutande organ samt hur representanterna förväntas bidra i kvalitetsarbetet. Lärosätet bör utveckla systematiken i kommunikationen, för att synliggöra forskningens nyttiggörande i bredare sammanhang. Samverkan och relevans saknas till exempel som uppföljningsmått i lärosätets interna uppföljning av forskning. Ett införande av sådana indikatorer skulle kunna ge ytterligare perspektiv på framför allt värdering av relevans.

Självvärderingen redogör för hur den systematiska kvalitetsuppföljningen av lärosätets samverkansinsatser sker dels genom den ordinarie uppföljningsprocessen, dels genom fakultetsnämndernas uppföljningar och utvärderingar. Lärosätet kvalitetssäkrar forskningsämnenas arbete med samverkan inom ramen för *Modell för utvärdering av forskningsämnen*. Bedömargruppen anser att det är angeläget att kvalitetsuppföljningen inkluderar värdering av forskningens relevans, men är samtidigt medvetna om svårigheterna i en sådan ansats. Bedömargruppen har noterat att lärosätet har lagt till värdering av relevans i självvärderingsmallen men forskningsämnenas svar på frågan var begränsade. Fakultetsnämndens åtgärd är att förtydliga frågan i kommande uppföljningsomgång, vilket bedömargruppen anser är positivt.

Externa intressenters värdering av forskningens relevans är central och uppföljning sker också direkt vid olika möten med samverkanspartner. Den ömsesidiga förståelsen säkerställs genom så kallade högnivåmöten där forskningsprojekt definieras, planeras och följs upp. Bedömargruppen anser överlag att systematiken och ändamålsenligheten i det arbetssättet är övertygande i relation till bedömningsgrunden.

Vid platsbesöket framkom att samverkan värderas högt inom organisationen. Särskilt de strategiska framtidsområdena, centrumbildningarna och betydelsen av externa representanter i fakultetsnämnderna framförde lärosätet som exempel på hur lärosätets samverkansprofil tar sig uttryck. Vid platsbesök framhölls att samverkan involverar hela lärosätet samt att samarbetet med avnämarna och industrin sitter i väggarna och sker per automatik. Bedömargruppen anser att den samsynen inom organisationen är positiv och ett uttryck för lärosätets framgångsrika systematiska arbete med att följa upp insatser för att stärka forskningens kvalitet och relevans. Överlag verkade lärosätets representanter vara nöjda med kvalitetsledningssystemet i det hänseendet, med en fungerande stödjande funktion och hög medvetenhet om sina egna roller i systemet.

Med grund i platsbesöken anser bedömargruppen inte att lärosätet lyckats med att överföra medarbetarnas medvetenhet om och förståelse av kvalitetsledningssystemet till de externa representanter som ingår i lärosätets olika organ. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet tydligare informerar externa representanter om deras roll i kvalitetsledningssystemet och möjlighet att bidra till lärosätets kvalitetsutvecklande arbete. Det framkommer även att det ofta upplevs svårt att rekrytera externa ledamöter till olika organ.

Lärosätet bör även överväga om externa representanter huvudsakligen bör ingå i beslutande organ, som fakultetsnämnderna, eller i viktiga beredande organ, som fakultetsnämndernas utskott och de fakultetsgemensamma arbetsgrupperna. Bedömargruppen anser att en mer integrerad roll för externa representanter i de beredande och beslutande organen skulle fördjupa de gynnsamma effekterna av lärosätets i övrigt mångfacetterade samarbeten.

Lärosätets strategiska plan berör påverkan och positionering, men den beskriver inte närmare hur

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

lärosätet bör arbeta för att sprida forskningsresultat. Universitets *publiceringspolicy* ger riktlinjer kring publicering, särskilt rörande open access. Enligt självvärderingen stimulerar lärosätets interna resursfördelningsmodell till ökad publicering och därmed spridning av forskningsresultat. I den ordinarie uppföljningsprocessen och i fakultetsnämndernas uppföljningar och utvärderingar används kvantitativa mått med betoningen på vetenskaplig publicering, exempelvis antalet publicerade artiklar i välrenommerade tidskrifter. Vissa institutioner, där det finns tradition av att publicera sig i andra kanaler, premierar också monografier och bokkapitel. Det finns även ett kommunikationsstöd vid det centrala verksamhetsstödet samt kommunikatörer på institutionsnivå, något som i vissa fall har lett fram till lokala kommunikationsplaner. Vid platsbesöket betonades den egna webbplatsen samt ett kontinuerligt arbete med att sprida kunskap och information om den forskning som bedrivs. Exempel som gavs var att publicera nyhetsartiklar och pressmeddelanden i olika medier och att forskare publicerar sig och deltar på konferenser. Bedömargruppen anser dock att lärosätet kan tydliggöra systematiken i hur och i vilka kanaler forskningsresultat tillkomna vid lärosätet sprids och kommer till nytta internt och externt.

I självvärderingen anger lärosätet att en intern arbetsgrupp under 2021 överlämnade 27 olika rekommendationer för förbättringsåtgärder för arbetet med lärosätets övergripande forskningskommunikation. Bedömargruppen anser att det är utmärkt att lärosätet nu omvandlat dessa rekommendationer till en handlingsplan som under 2022 följs upp av en styrgrupp ledd av lärosätets rektor. En lärosätets övergripande kommunikationsplan eller motsvarande, anser bedömargruppen ytterligare skulle kunna bidra till att säkerställa långsiktig och systematisk kommunikation av exempelvis lärosätets kvalitetssäkring av forskning och forskningsresultat.

2.6. Lärosätet arbetar systematiskt för att långsiktigt säkra kompetensförsörjning för forskningens utveckling och förnyelse; lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för kompetensutveckling samt erbjuder välfungerande karriärstöd för forskare i alla skeden i karriären oberoende av anställningsform.

Inte uppfylld

Bedömargruppens intryck är att det finns en övergripande modell för hur lärosätet arbetar med rekrytering och kompetensförsörjningsplanering med utgångspunkt i forskningens och utbildningsverksamhetens utveckling och förnyelse. Bedömargruppen har också funnit att det finns strukturer för medarbetarsamtal och vällovliga initiativ för exempelvis karriärstöd för juniora forskare. Bedömargruppen menar dock att lärosätet behöver säkerställa att kompetensutveckling ingår i alla lärare och forskares tjänstgöring samt att medarbetarsamtal genomförs enligt den fastställda ordningen för alla anställda. Bedömargruppen har också identifierat ett behov av att säkerställa systematiskt karriärstöd i alla skeden i karriären oberoende av anställningsform.

Enligt självvärderingen är utgångspunkten för rekryteringen av lärare att anställa medarbetare med hög vetenskaplig/konstnärlig, pedagogisk och annan relevant skicklighet. Lärosätets strategi för att förverkliga det är att i första hand anställa professorer, biträdande professorer eller lektorer samt lärare som avlagt doktorsexamen eller har motsvarande konstnärliga kvalifikationer enligt lärosätets *Riktlinjer för lärarrekrutering*. Av bedömningsunderlagen framgår att prefekten ansvarar för att leda och utveckla institutionens strategiska arbete med kompetensförsörjning, avdelningschefen ansvarar för resultat och personal på avdelningen. Vid vissa institutioner är ansvaret för kompetensförsörjning delegerat till ämnesansvarig. Både självvärderingen och platsbesöken visar att lärosätet använder sig av kompetensförsörjningsplanering för att arbeta proaktivt med kompetensförsörjning utifrån forskningens- och utbildningsverksamhetens behov. Kompetensförsörjningsplanerna ger enligt bedömargruppen lärosätet stöd i arbetet med att identifiera och analysera framtida behov för forskningens utveckling och förnyelse. Arbetet följs upp i fakultetsnämndernas utvärderingar och institutionernas övergripande analys, och planerade åtgärder ska beskrivas i respektive verksamhetsplan. Bedömargruppen anser därmed att rutiner och ansvar för rekrytering och

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

kompetensförsörjning framstår som ändamålsenliga.

Utvecklingsbehov och förbättringar på gruppnivå av kompetensförsörjning och kompetensutveckling identifieras, enligt självvärderingen, genom fakultetsnämndernas utvärderingar av forskningsämnen samt i samband med inrättande eller omprövning av forskningsämnen. I den självvärdering som ämnesföreträdarna ska sammanställa inför fakultetsnämndens utvärdering av forskningsämnen ingår att redogöra för personal- och doktorandgruppens sammansättning och då särskilt beakta eventuella obalanser i befattningskategorier, ålder och kön inklusive rekryteringsbehov. För doktoranderna ska ämnesföreträdarna även ange och kommentera finansieringsformen. Bedömargruppen anser att formerna framstår som ändamålsenliga för både redogörelsen för och uppföljningen av kompetensförsörjningsplaneringen.

På individnivå är medarbetarsamtal en viktig källa till information i frågor som rör exempelvis behovet av kompetensutveckling, enligt självvärderingen. Lärosätet anger i självvärderingen att det finns vissa brister i medarbetarsamtalens genomförande, inte minst för doktoranderna. Lärosätet har inte statistik som skiljer på de doktorander som aldrig erbjudits ett medarbetarsamtal och de som valt att inte utnyttja möjligheten. Enligt studentinlagan finns tecken på brister i det faktiska genomförandet av doktorandernas medarbetarsamtal, där så många som en tredjedel av doktorander aldrig tycks ha erbjudits medarbetarsamtal under åren 2019–2021. Platsbesöket visade också att det fanns en otydlighet och att lärosätet förtydligat vem som ska hålla medarbetarsamtal med doktoranderna. Enligt lärosätets uppgift vid platsbesöket hade prefekterna ett uppdrag att varje år rapportera till fakultetsnämnderna i vilken omfattning medarbetarsamtal genomförts. Även om bedömargruppen anser att åtgärderna både är relevanta och positiva, så har bedömargruppen inte utifrån de bedömningsunderlag som ingått i granskningen kunnat verifiera att en återrapportering skett till fakultetsnämnderna om genomförda medarbetarsamtal. Bedömargruppen menar därför att lärosätet bör säkerställa att medarbetarsamtal genomförs enligt den fastställda ordningen.

Förutsättningen för att den undervisande personalen ska kunna avsätta arbetstid för forskning/konstnärligt utvecklingsarbete och kompetensutveckling, till exempel kurser av relevant karaktär, är att de själva aktivt söker finansiering, enligt självvärderingen. I den interna anslagsfördelningen avsätts medel för strategiska satsningar som i sin tur kan fördelas till lärares/forskares kompetensutveckling. Självvärderingen beskriver att områden som arbetsmiljöfrågor och ledarskap är angelägna områden, där det i lärosätet bedöms att det finns behov av att säkerställa goda förutsättningarna för kompetensutveckling för all personal. Vid platsbesöken förstärktes bedömargruppens intryck att kompetensutveckling är individuellt dimensionerad vid lärosätet, och att det innebär att inte alla kontinuerligt har tid för kompetensutveckling inom sin tjänstgöring. Bedömargruppen konstaterar därmed att förutsättningarna för kompetensutveckling ser olika ut inom olika forskningsämnen och för olika individer. Här finns betydande skillnader i förutsättningar beroende på resursfördelning till forskningsämnet, enligt bedömargruppen.

Bedömargruppen vill peka på att resursfördelningsmodellen som kontinuerligt bygger på forskningsresultat bidrar till att förstärka de forskningsämnen som redan är starka och framgångsrika. Nya eller mindre framgångsrika forskningsämnen får inte samma finansiella stöd att växa och utvecklas, och kan därmed även få svårt att skapa goda förutsättningar för kompetensutveckling för sina medarbetare. Detta bekräftades också vid det andra platsbesöket. Bedömargruppen menar att det är en svaghet att inte alla lärare och forskare får kontinuerlig möjlighet att följa utvecklingen inom sitt ämne, att utveckla sina vetenskapliga och pedagogiska färdigheter och förhållningssätt samt i övrigt bredda och fördjupa sin kompetens. Bedömargruppen menar därför att lärosätet behöver säkerställa att alla lärare och forskare får förutsättningar för kontinuerlig kompetensutveckling. Inte minst viktigt är, enligt bedömargruppen, att bevaka att medarbetare inom volymmässigt mindre eller mindre framgångsrika forskningsämnen, enligt lärosätets fastställda indikatorer, inte förfördelas.

Bedömargruppen anser att det är positivt att kompetensförsörjning och kompetensutveckling är nära

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

sammankopplat med utvecklingsbehov som har identifierats inom forskningsämnena eller inom annan gruppering, exempelvis inom en institution. Målet med det är enligt lärosätets självvärdering att identifiera vilken kunskap och kompetens som finns respektive saknas inom ett forskningsämne, och utifrån det genomföra insatser som är väl anpassade efter tillgängliga resurser. På ett övergripande plan menar bedömargruppen att det i sig är positivt om lärosätet bygger kompetensutvecklande insatser på identifierade behov. Bedömargruppen har dock inte i de underlag som ingått i granskningen, exempelvis i självvärderingar, fakultetsnämndens rapporter eller institutionernas verksamhetsplaner, fått övertygande bevis för systematiken i att tydliga kompetensbehov identifieras och att riktade kompetensutvecklingsinsatser planeras och genomförs utifrån detta. Bedömargruppen menar även att ett behovsstyrt perspektiv på kompetensförsörjning ställer stora krav på dem som definierar behovet och de processer som fångar upp behoven. Bedömargruppen vill i det sammanhanget lyfta fram att bedömargruppen i det samlade bedömningsunderlaget inte kunnat identifiera vilka kriterier eller kompetenskrav som ställs för uppdrag som ämnesföreträdare utöver att vederbörande ska vara professor. Det är inte heller tydligt för bedömargruppen vilka processer som syftar till att fånga upp enskilda forskares och doktoranders behov samt hur återkoppling till dem i dessa frågor sker. Att förtydliga de delarna anser bedömargruppen är ett utvecklingsområde som lärosätet bör arbeta vidare med.

Av självvärderingen framgår att den långsiktiga kompetensförsörjningen är en utmaning för flera forskningsämnena. Det framgår även av forskningsämnens självvärderingar och institutioners verksamhetsplaner som ingår i granskningens stickprov. Karriärstödsatsningen för juniora forskare lyfts fram av lärosätet som en potentiell, om än tidsbegränsad, åtgärd för att möta den utmaningen. En annan åtgärd handlar om att tydliggöra riktlinjer för sakkunniga samt att ge kurser i frågan för ledamöter och externa representanter i anställningsnämnder. Vid platsbesöken framkom också ett behov av mer stöd för karriärutveckling och att höja värdet av högskolepedagogisk meritering. Trots flera goda exempel menar bedömargruppen sammantaget att en systematisk lärosätetsövergripande genomlysning av hur lärosätet arbetar med karriärplanering och karriärstöd, inte minst i relation till tidsbegränsade anställningar, skulle vara förtjänstfull och kunna stärka lärosätets systematiska arbete med karriärstöd för forskare i alla skeden av karriären och oberoende av anställningsform.

2.7. Lärosätet arbetar systematiskt för att ge forskningen ett ändamålsenligt stöd; lärosätet har ändamålsenliga processer för prioritering och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastrukturer.

Uppfylld

Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätets övergripande verksamhetsstöd är organiserat i avdelningar som framstår som ändamålsenliga för forskningen. Avdelningarna utvärderar och utvecklar sin verksamhet kontinuerligt enligt sitt uppdrag samt driver strukturerade processer för ändamålsenlig prioritering och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastruktur. Bedömargruppen konstaterar dock att det i beskrivningen av kvalitetsledningssystemet inte framgår hur processerna för verksamhetsstödet systematiska förbättringsarbete är utformade. Ämnesföreträdarna har ett stort ansvar för utveckling och prioritering av resurser för den lokala forskningsinfrastrukturen för respektive ämne vilket bedömargruppen ser både styrkor och svagheter med. Det övergripande intrycket är dock att lärosätet arbetar systematiskt och långsiktigt för en ändamålsenlig forskningsinfrastruktur som förnyas långsiktigt enligt avvägda prioriteringar.

Lärosätets centraliserade organisation för verksamhetsstöd omfattar enligt självvärderingen en rad processer som ger forskningen stöd, bland annat bibliotek, juridiskt stöd, *grants office* och it-stöd. Den enskilda forskaren får även stöd i sin forskning av ämnesföreträdaren. Enligt självvärderingen ansvarar ämnesföreträdaren för ämnets utveckling och säkerställer ekonomiska resurser för forskningen via externa medel. Ämnesföreträdaren vägleder ämnets forskare i arbetet med att utveckla nya forskningsprojekt och säkerställer resurser för att bidra till utveckling av forskningsämnet,

exempelvis genom att frigöra tid till ansökningskrivande, säkerställa medfinansiering till projekt och finansiering av doktorander eller genom nyrekryteringar. Ämnesföreträdaren ska också säkerställa att forskarna får ändamålsenligt stöd via olika former av möten där forskningsfrågor, forskningsstrategier, omvärldsbevakning och finansieringsmöjligheter diskuteras. Ämnesföreträdaren ansvarar även för att doktoranderna inom forskningsämnet har goda förutsättningar. Fakultetsnämnderna samlar regelbundet ämnesföreträdarna inom respektive fakultet till en lärosätesövergripande dialog om forskning och forskningens förutsättningar. Vid platsbesöken presenterade representanter för verksamhetsstödet och ämnesföreträdare en övervägande positiv bild av arbetssättet. Bedömargruppen anser därmed att upplägget framstår som ändamålsenligt för lärosätet.

Vid det första platsbesöket framhölls att verksamhetsstödet primära roll är att säkerställa ändamålsenliga verksamhetsstödjande processer, vilket bedömargruppen instämmer i. Bedömargruppen menar dock att verksamhetsstödet rutiner och arbetssätt behöver förtydligas för att kontinuerligt säkerställa ett ändamålsenligt forskningsstöd *utifrån kärnverksamhetens behov*. Bedömargruppen saknar beskrivningar och exempel på hur forskningsverksamhetens behov efterfrågas, tas om hand och omsätts i åtgärder i verksamhetsstödet, liksom hur lärosätet säkerställer att dimensionering och inriktning av verksamhetsstödet för forskning är ändamålsenligt utformat, exempelvis utifrån fakultetsnämndernas utvärdering av forskningsämnena.

I självvärderingen framhålls att lärosätet på central nivå har skapat förutsättningar för förnyelse av forskningsinfrastrukturen med hjälp av medel för laborativ verksamhet via en särskild fond för forskningsinfrastruktur. Forskare erbjuds att lämna in ansökningar till fonden två gånger per år. En styrgrupp samordnar och prioriterar inkomna ansökningar inför beslut av rektor. Bedömargruppen anser att den lösningen är ändamålsenlig för lärosätet som har en tydlig experimentell och tillämpad profil, ett intryck som också stärktes vid platsbesöken. I självvärderingen redovisas hur ett forskningsinfrastrukturprogram som initierades 2020 har till syfte att skapa förutsättningar för planering, uppföljning och stöd för lärosätets interna forskningsinfrastruktur samt förutsättningar för samverkan om uppbyggnad av en nationell och internationell infrastruktur. Bedömargruppen ser positivt på den satsningen.

I självvärderingen och platsbesöken lyfter lärosätet fram ämnesföreträdarnas ansvar för att anordna möten och dialog om ämnet forskningsinfrastruktur. Utifrån självvärderingen är det oklart för bedömargruppen i vilken mån lärosätet följer upp det, och i vilken utsträckning enskilda forskare faktiskt har möjlighet att få gehör för upplevda behov och bidra till forskningsämnenas långsiktiga prioriteringar och långsiktiga förnyelse av infrastrukturen. Vid platsbesöken betonades de kontinuerliga dialogerna som centrala för att säkerställa forskningsinfrastrukturens ändamålsenlighet. Bedömargruppen anser att detta arbetssätt förefaller fungera väl i relation till det centrala verksamhetsstödet. Både den ordinarie uppföljningsprocessen, som ser till att dimensioneringen är lämplig, rektors strategiska råd och prefektdialogerna kan bidra till att identifiera behov. Ett exempel på en större insats som kan förbättras är att utveckla och förenkla delar av it-stödet, något som dock uppmärksammades och initierades inom ramen för arbetet med *Vision 2030* snarare än inom ramen för de kontinuerliga dialogerna. Lärosätet beskriver i självvärderingen hur en särskild arbetsgrupp inrättats för att fånga upp forskares ytterligare behov av it-stöd. Bedömargruppen anser att åtgärden visar på handlingskraft i dylika sammanhang, men lärosätet kan möjligen reflektera om åtgärdsbehov finns även för andra verksamhetsområden inom det centrala verksamhetsstödet där utvecklingsmöjligheter förbises inom den ordinarie uppföljningen.

Slutligen konstaterar bedömargruppen utifrån platsbesöken att lärosätet verkar medvetet om de utmaningar det innebär att tillgodose behoven av forskningsinfrastruktur på samtliga av dess fyra campus. Här förefaller det finnas ett stort utrymme att dra lärdomar av de anpassningar som skett i och med pandemin, ett arbete som redan initierats och som bedömargruppen anser är positivt.

2.8. Lärosätet arbetar systematiskt för att främja jämställdhet i forskningens förutsättningar och genomförande.*Uppfylld*

Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet arbetar systematiskt för att främja och fördjupa jämställdhet i forskningens förutsättningar och genomförande. Lärosätet har konkreta mål för att främja jämställdhet och arbetar aktivt med olika satsningar för att förbättra dess ställning inom ramen för forskningens förutsättningar och genomförande. Bedömargruppen uppfattar jämställdhetsarbetet som systematiskt.

Jämställdhetsarbete är enligt bedömargruppen en avgörande komponent i lärosätets centrala styrdokument och återspeglas systematiskt i forskningens förutsättningar och genomförande samt processerna för det. I *Vision 2030* är ett av de övergripande målen att lärosätet ska erbjuda utbildningar av högsta kvalitet, och jämställdhet är i det sammanhanget en kvalitetsfaktor för att nå målen för nydanade utbildning och banbrytande forskningsresultat. Enligt lärosätets kvalitetspolicy är en av de bärande principerna att jämställdhet ska beaktas i all verksamhet och i alla samarbeten som universitetet bedriver. *Strategisk plan 2020–2025* fastställer att jämställdhetsarbetet är en integrerad del av all verksamhet vid lärosätet. Tillvägagångssättet beskrivs närmare i *Plan för jämställdhetsintegrering*, varav den senaste gäller 2022–2023.

Självvärderingen anger att jämställdhet finns inskrivet i alla samarbetsavtal om forskning, och behandlas vid möten där rektor och ledningen för den aktuella samarbetsparten deltar. Inom planering och uppföljning används bland annat kvantitativa mått för att synliggöra obalanser mellan kvinnor och män, som könsfördelningen bland antalet anställda, antalet årsarbetskrafter, det totala antalet aktiva doktorander samt antalet adjungerade professorer och gästprofessorer. Obalanser analyseras av lärosätet för att förstå bakomliggande orsaker. För att främja jämställdhet i forskningen används enligt självvärderingen könsneutrala rekryteringsprocesser och genusmedveten rekrytering. Lärosätet utbildar personal i jämställdhetsfrågor genom en rad olika utbildningar som redovisas i självvärderingen.

För bedömargruppen framstår det utifrån självvärderingen och platsbesöken som att jämställdhetsfrågorna är en del i fakultetsnämndernas kontinuerliga utvärdering av kvaliteten i forskning och utbildning, den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen och i lärosätets arbete med verksamhetsplaner, där frågor och kvantitativa data om jämställdhet ingår vilket även styrktes genom stickproven. Chefer på alla nivåer ansvarar för att se till att kvinnor och män får lika möjlighet till kompetensutveckling och karriärstöd. Bedömargruppen anser att lärosätet bör bevaka att systematiken i det följs upp kontinuerligt i uppföljningsprocesserna och genom exempelvis medarbetarenkäterna. Inom ramen för lärosätets kvalitetsledningssystem ska ämnesföreträdarna i den självvärdering som varje forskningsämne lämnar kommentera personal- och doktorandgruppens sammansättning. Vid obalans förväntas ämnesföreträdaren redogöra för hur ämnet och institutionen verkar för att åstadkomma en förändring, och i dialogen som rektor har med prefekten inom ramen för planerings- och uppföljningsprocessen ska avvikelser lyftas och om sådana identifieras ska det leda till krav på åtgärder. Bedömargruppen anser att det tydliga ansvaret för ämnesföreträdaren är av godo.

Vid platsbesöken lyfte lärosätets ledning fram jämställdhet som ett område där mycket proaktivt arbete redan sker på bred front, men där ytterligare insatser bedöms som nödvändiga. Bedömargruppen anser också de satsningar som påbörjats under 2021–2022 är särskilt lovvärda. Bedömargruppen uppfattar särskilt följande exempel från självvärderingen som betydelsefulla med möjlighet att ge konkreta resultat:

- Lärosätet har reviderat resursfördelningsmodellen med ett volymanslag för institutioner och forskningsämnen som rekryterar gästprofessorer och adjungerade professorer av underrepresenterade kön.

- Lärosätet har initierat en studie för att förstå om män och kvinnor behandlas jämställt vid resurs- och uppdragsfördelning på fakultetsnämndernas uppdrag.

En dylik genomlysning har möjligheten att avslöja djupgående strukturer och ge uppslag för åtgärder att komma till rätta med eventuella brister. Bedömargruppen vill dock framhålla att utmaningen med den höga ambitionen i jämställdhetsarbetet, precis som med satsningar inom andra områden som lärosätet initierat under de senaste åren, består i att ta tillvara resultaten och omsätta dem i ständig kvalitetsutveckling.

Samlat omdöme: Godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll

Motivering:

Sammantaget visar underlagen att lärosätets kvalitetssäkringsarbete för forskning endast kan godkännas med förbehåll. Bedömargruppen anser att bedömningsområdet Styrning, organisation och genomförande inte är tillfredsställande. Inom bedömningsområdet Förutsättningar konstaterar bedömargruppen att lärosätet i huvudsak arbetar systematiskt och har väl förankrade rutiner och processer men att de två bedömningsgrunderna som berör förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse samt långsiktigt säkra kompetensförsörjning för forskningens utveckling och förnyelse; lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för kompetensutveckling samt erbjuder välfungerande karriärstöd för forskare i alla skeden i karriären oberoende av anställningsform inte är uppfyllda. Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet kan åtgärda bristerna inom två år.

Inom bedömningsområdet Styrning, organisation och genomförande menar bedömargruppen att lärosätets arbete mot ett sammanhållet kvalitetsledningssystem som relateras till lärosätets övergripande mål och strategi i sig är positivt. Samtidigt återstår det arbete med att på ett enhetligt vis beskriva kvalitetsledningssystemets områden, modeller, processer och aktiviteter samt hur de är uppbyggda och sammanlänkade, för att säkerställa kvaliteten i forskningen. Bedömargruppen ställer sig också tveksam till att lärosätets interna förbättringscykel är kvalitetsdrivande nog, för att säkerställa banbrytande forskning av hög kvalitet vid lärosätet. Bedömargruppen vill särskilt peka på att de indikatorer som ligger till grund för analyser och åtgärder inte uppfattas som relevanta och kvalitetsdrivande inom alla forskningsområden. Bedömargruppen är också tveksam till att de indikatorer som lärosätet använder fångar in väsentliga aspekter, som exempelvis forskningens relevans.

Bedömargruppens anser också att det finns brister i systematiken i hur åtgärdsbehov som identifieras igenom kvalitetsledningssystemet tas tillvara enligt lärosätets cykliska modell för ständigt förbättringsarbete (PDSA-cykeln). Bristerna gäller både hur olika PDSA-cykler kopplar till varandra och balansen i cykelns olika steg, där stort fokus ligger på insamling av data och beskrivning av nuläge.

Bedömargruppen har konstaterat att lärosätet löpande följer upp, samlar in och analyserar information om lärosätets forskning samt använder uppföljningsresultatet som underlag i kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar, framför allt på lärosätets övergripande nivå. Bedömargruppen menar därför att lärosätet bör analysera om kvalitetsledningssystemet i sin nuvarande form i första hand är stöd för högsta ledningens beslut i övergripande och strategiska frågor, exempelvis resursfördelning och beslut om avveckling av forskningsämnen, och i andra hand är stöd för verksamhetsnära utvecklingsarbete inom lärosätets alla forskningsämnen och forskningsområden.

Lärosätets styrdokument framhåller betydelsen av att säkerställa att lärosätets forskning och forskningsmiljöer återkommande genomgår genomlysningar ur ett nationellt och internationellt perspektiv, men i den praktiska tillämpningen är systematiken för arbetet otydlig och tillämpningen

begränsad, enligt bedömargruppen. Bedömargruppen anser att lärosätet behöver säkerställa en återkommande och systematisk extern granskning av all forskning vid lärosätet, vilket enligt bedömargruppen är i linje med de styrdokument som lärosätet fastställt för arbetet med extern granskning.

Två viktiga styrkor inom bedömningsområdet är dels det nyligen inrättade kvalitetsrådet som kan ge förutsättningar för att hålla samman och stödja fortsatt utveckling av lärosätets kvalitetsarbete, dels att det finns en tydlig koppling mellan delar av kvalitetsledningssystemet och den interna modellen för verksamhetsstyrning, enligt bedömargruppen. Bedömargruppen menar dock också att förändringen till en treårig uppföljningscykeln samtidigt försvagar kopplingen till modellen för intern verksamhetsplanering som fortfarande följer en tvåårscykel. Vid platsbesöken framkom ingen beredskap hos lärosätet att möta en sådan eventuell försvagning och bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att bevaka utvecklingen.

Inom bedömningsområdet Förutsättningar menar bedömargruppen att lärosätet har välutvecklade riktlinjer och flera organ med uppgift att säkerställa struktur och systematik i arbetet för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning. Även om lärosätet arbetar systematiskt med området kan ett utvecklingsområde ändå vara att tydliggöra hur riskanalyser och incidenter beaktas i det systematiska kvalitetsarbetet.

Bedömargruppen konstaterar att forskningens frihet värderas högt och att lärosätet även i samarbeten med industrin behåller ägarskapet. Bedömargruppen har sammantaget funnit belägg för att lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens frihet. Det finns ändå, enligt bedömargruppen, skäl för lärosätet att kontinuerligt bevaka så att forskningens tydliga förankring i definierade forskningsämnen och lärosätets modell för resursfördelning inte medför att möjligheterna för nytänkande projekt begränsas. Lärosätet behöver också säkerställa att kriterierna som behöver vara uppfyllda inför inrättandet av nya forskningsämnen, inte försvårar förnyelse och genombrottsforskning.

Bedömargruppen anser att lärosätets modell för att organisera, strukturera, leda och följa upp kvalitet i definierade forskningsämnen som leds av en ämnesföreträdare med ansvar för både forskning och utbildning inom ämnet är en ändamålsenlig grund för nära samband mellan forskning och utbildning. Potentialen i utbildningsanknytningen för att utveckla forskningen är dock enligt bedömargruppen ännu inte fullt utnyttjad.

Samverkan är en viktig del i lärosätets profil och identitet. Utifrån högt ställda strategiska mål om långsiktiga samarbeten för att forma framtiden och skapa global samhällsnytta, samt en mångfald av samarbetsformer med det omgivande samhället, arbetar lärosätet systematiskt för att stärka forskningens kvalitet och relevans. Lärosätet bör dock tydliggöra systematiken i hur och i vilka kanaler forskningsresultat tillkomna vid lärosätet sprids och kommer till nytta internt och externt.

Bedömargruppen anser att lärosätets verksamhetsstöd består av ändamålsenliga avdelningar som kontinuerligt utvärderar och utvecklar sin verksamhet enligt sitt uppdrag, även om den systematiska processen för förbättringsarbetet inte framgår av det fastställda kvalitetsledningssystemet. Ämnesföreträdarna har ett stort ansvar för utveckling och prioritering av resurser för den lokala forskningsinfrastrukturen för respektive ämne vilket bedömargruppen ser både styrkor och svagheter med. Sammantaget har bedömargruppen dock fått intrycket att lärosätet arbetar systematiskt och långsiktigt för en ändamålsenlig forskningsinfrastruktur som förnyas långsiktigt enligt avvägda prioriteringar.

Bedömargruppen anser att de senaste årens förbättringsarbete inom bedömningsgrunden Jämställdhet har fått genomslag i lärosätets verksamhet. Både praktiska och strategiska satsningar inom ramen för lärosätets jämställdhetsarbete visar att jämställdhetsfrågan nu är en viktig

Datum
2023-03-14Reg.nr
411-00343-21

kvalitetsfaktor inom både kärn- och stödverksamhet. Lärosätet har konkreta mål för att främja jämställdhet och arbetar aktivt med olika satsningar för att förbättra jämställdhet inom ramen för forskningens förutsättningar och genomförande. Jämställdhetsarbetet framstår för bedömargruppen som systematiskt och prioriterat.

Inom bedömningsområdet Förutsättningar har bedömargruppen också identifierat två utvecklingsområden. Det första rör lärosätets arbete för att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse. Där anser bedömargruppen att lärosätets organisering, uppföljningsmodell och resursfördelningsmodell för forskning skapar goda förutsättningar för kvalitetsuppföljning inom ämnet samt ger tydliga underlag för lärosätets övergripande beslut om resursfördelning. Bedömargruppen har dock inte funnit stöd för att sättet att organisera, följa upp och resurssätta lärosätets forskning stödjer forskningens och forskningsämnenas förnyelse i praktiken. Lärosätet behöver säkerställa att kriterierna för förutsättningar som behöver vara uppfyllda inför inrättandet av nya forskningsämnen inte försvårar förnyelse och genombrottsforskning.

Det andra utvecklingsområdet rör lärosätets arbete med att långsiktigt säkerställa kompetensförsörjning för forskningens utveckling och förnyelse, där bedömargruppen anser att det finns en övergripande modell för hur lärosätet arbetar med rekrytering och kompetensförsörjningsplanering. Bedömargruppen konstaterar också att det finns strukturer för medarbetarsamtal och vällovliga initiativ för karriärstöd för juniora forskare. Bedömargruppen menar dock att lärosätet behöver säkerställa att kompetensutveckling kontinuerligt ingår i alla lärares och forskares tjänstgöring samt att medarbetarsamtal erbjuds alla anställda enligt fastställd ordning. Bedömargruppen har också identifierat behov av att säkerställa systematiskt karriärstöd i alla skeden i karriären oberoende av anställningsform.

Bilaga 1

Schema för det första platsbesöket

Onsdag den 11 maj

Tid	Rubrik	Personer
08:00-08:30	Bedömargruppen samlas	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 1 08:30-09:15	Inledande samtal med lärosätets ledning	Rektor Prorektor Högskoledirektör
09:15-09:30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 2 09:30-10:15	Företrädare för studenterna och doktoranderna/studentkåren	Kårordförande Teknologkåren Kårordförande Luleå studentkår Ordf. Doktorandsektionen Utbildningsenhetens ordförande Teknologkåren samt representant i kvalitetsråd och fakultetsnämnd Vice kårordförande Luleå studentkår samt representant i fakultetsnämnd
10:15-10:30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 3 10:30-11:15	Ordföranden fakultetsnämnderna Dekaner och Prodekaner	Dekan Tekniska fakultetsnämnden Prodekan Tekniska fakultetsnämnden Prodekan Filosofiska fakultetsnämnden
11:15-11:30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 4 11:30-12:15	Funktioner inom gemensamt verksamhetsstöd	HR-chef Avdelningschef Kommunikation och samverkan Avdelningschef Student (studievägledare, hälsa, studentservice) Avdelningschef forsknings- och lärandestöd (högskolepedagogiskt centrum, bibliotek, kvalitetssamordnare) Enhetschef högskolepedagogiskt centrum
12:15-13:15	Lunch	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 5 13:15-14:15	Prefekter	Institutionen för ekonomi, teknik, konst och samhälle Institutionen för hälsa, lärande och teknik Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser Institutionen för system och rymdteknik Institutionen för teknikvetenskap och

Datum
2023-03-14

 Reg.nr
411-00343-21

		matematik
14:15-14:30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 6 14:30–15:15	Huvudutbildningsledare HUL (vice prefekt, fokus utbildning från respektive institution)	Institutionen för ekonomi, teknik, konst och samhälle Institutionen för hälsa, lärande och teknik Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser Institutionen för system och rymdteknik Institutionen för teknikvetenskap och matematik
15:15-15:30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 7 15:30–16:15	Utbildningsledare för forskarutbildning (ULF)	Institutionen för ekonomi, teknik, konst och samhälle Institutionen för hälsa, lärande och teknik Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser Institutionen för system och rymdteknik Institutionen för teknikvetenskap och matematik
16:15-17:00	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ

Torsdag den 12 maj

Tid	Rubrik	Personer
8.30-9:30	Bedömargruppen samlas	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 9 9.30 -10:15	Arbetslivsföreträdare utbildning och forskning och ansvariga för samverkan/arbetslivsanknytning (t.ex. centrala samverkans-partners, arbetsgivare som tar emot studenter, VFU-organisationsrepresentant)	Chef samverkan och studentrekrytering på LTU VFU-ansvarig lärarutbildningar, LTU Regionens VFU-samordnare Arbetslivsföreträdare i filosofiska fakultetsnämnden
10:15 - 10:30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 10 10.30 – 11.15	Representanter från styrelsen	Ordförande Vice ordförande Ledamot Malmö universitet Lärrarrepresentant
11.15 - 11.30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 11 11.30 - 12.15	Ämnesföreträdare	Institutionen för ekonomi, teknik, konst och samhälle Institutionen för hälsa, lärande och teknik Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser Institutionen för teknikvetenskap och matematik

Datum

2023-03-14

Reg.nr

411-00343-21

12.15 - 12.30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
Pass 12 12.30 - 13.15	Avslutande pass med ledningen	Rektor Prorektor Högskoledirektör
13:15-14:00	Lunch på lärosätet	Bedömargruppen och UKÄ
14:00-15:30	Bedömargruppen sammanträder	Bedömargruppen och UKÄ
15:30-17	Rundvisning på Campus	

Datum
2023-03-14

 Reg.nr
411-00343-21

Bilaga 2

Schema för det andra platsbesöket

Alla intervjuer sker på Zoom.

Tisdag den 20 september 2022

Tid	Rubrik	Personer
Kl. 8-9.00	Bedömarksgruppen sammanträder	Bedömarksgruppen och UKÄ
Kl. 9-9.45	Doktorander	Representanter från ämnena Pedagogik, Prospekteringsgeofysik och Energiteknik
Kl. 10-10.45	ULF och Forskare	Representanter från Pedagogik, Prospekteringsgeofysik och Energiteknik
Kl. 11-11.30	Forskningsstrategiutskott, lärarledamöter	Filosofiska fakultetsnämnden Tekniska fakultetsnämnden
Lunch	Lunch	Bedömarksgruppen och UKÄ
Kl. 12.45-13.30	Prefekter	Institutionen för ekonomi, teknik, konst och samhälle Institutionen för hälsa, lärande och teknik Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser Institutionen för teknikvetenskap och matematik
Kl. 13.45-14.30	Ämnesföreträdare som täcker fördjupningsspåren för både forskning och utbildning	Representanter för Sociologi, Energiteknik, Pedagogik och Prospekteringsgeofysik
Kl. 14.45-17.00	Bedömarksgruppen sammanträder	Bedömarksgruppen och UKÄ

Onsdag den 21 september 2022

Tid	Rubrik	Personer
Kl. 8-9.00	Bedömarksgruppen sammanträder	Bedömarksgruppen och UKÄ
Kl. 9-9.45	Studenter och doktorander i fakultetsnämnd, utbildningsutskott och forskningsstrategiutskott	<u>Tekniska fakultetsnämnden</u> Representanter från Teknologkåren och Doktorandsektionen <u>Utbildningsutskott</u> Representanter från Teknologkåren och Luleå studentkår <u>Forskningsstrategiutskott</u> Representanter från Doktorandsektionen <u>Filosofiska fakultetsnämnden</u> Representanter från Luleå studentkår och Doktorandsektionen
Kl. 10-10.45	Fakultetsnämnd, dekaner och prodekaner	Dekaner Tekniska fakultetsnämnden samt Filosofiska fakultetsnämnden Prodekaner Tekniska fakultetsnämnden samt Filosofiska fakultetsnämnden
Kl. 11-11.45	Kursansvariga och Lärare	Representanter från högskoleingenjörsprogrammet i Energiteknik, Sociologiprogrammet (kandidat) samt civilingenjörsprogrammet i Arkitektur

Lunch	Lunch	Bedömarksgruppen och UKÄ
Kl. 13-13.45	Studenter i programråd och Studenter på program	Representant från civilingenjörsprogrammet i Arkitektur
Kl. 14-14.45	HUL och ULP på program	Representanter från högskoleingenjörsprogrammet i Energiteknik, Sociologiprogrammet (kandidat) samt civilingenjörsprogrammet i Arkitektur
Kl. 15-17.00	Bedömarksgruppen sammanträder	Bedömarksgruppen och UKÄ

Torsdag den 22 september 2022

Tid	Rubrik	Personer
Kl. 8-9.00	Bedömarksgruppen sammanträder	Bedömarksgruppen och UKÄ
Kl. 9-9.45	Ledamöter i programråd (ej studenter)	Representanter från högskoleingenjörsprogrammet i Energiteknik, civilingenjörsprogrammet i Arkitektur samt avdelningen Industriellt och hållbart byggande
Kl. 10-10.30	Utbildningsutskott, lärarledamöter	Representanter från utbildningsutskotten för filosofiska fakultetsnämnden samt Tekniska fakultetsnämnden
Kl. 11-15 Inklusive lunch	Bedömarksgruppen sammanträder	Bedömarksgruppen och UKÄ
Kl. 15.15-16	Lärosätets ledning	Rektor Prorektor Högskoledirektör
Kl. 16-17	Bedömarksgruppen sammanträder	Bedömarksgruppen och UKÄ

Bilaga 3

Fördjupningsspår

Bilaga 1. Granskning av kvalitetssäkringsarbetet avseende forskning vid Luleå tekniska universitet, Fördjupningsspår (FS).

Fördjupningsspår 1 forskning: Extern granskning i samband med intern utvärdering av forskningsämne

Process: Extern granskning som initieras i samband med intern utvärdering av forskningsämne och hur resultaten tas omhand.

Bedömningsområde: 1 (bg 1, 2, 3), 2 (bg 2, 8)

Miljö: Forskningsämnet Prospekteringsgeofysik vid institution TFN.

Motivering: Bedömaregruppen vill ta del av LTU:s granskningscykel och de anvisningar och dokumentation som finns med syfte att förstå vad som föranleder en extern granskning, hur en sådan går till, hur den tas om hand och vad den resulterar i.

Dokumentation som begärs in:

Samtlig dokumentation för den snart slutförda externa granskningen av Prospekteringsgeofysik:

- Kvantitativa data (indikatorer), självvärdering och slutrapport. Dokumentation av PDSA-cykeln, planeringsförutsättningar, beslut att initiera extern granskning, resultatet av den externa granskningen, nämndens beslut, framtagna åtgärdsplan eller motsvarande samt hur resultatet och återrapportering tas om hand samt hur åtgärderna förs in i verksamhetsplaneringen.
- Analys och bedömning från externa granskare
- Forskningsstrategiutskottets sammanvägda analys och bedömning
- Fakultetsnämndens granskningsrapport som lämnats till rektor
- Dokumentation från rektorsdialog där granskningsresultatet från det berörda forskningsämnet diskuterats
- Dokument, protokoll eller annat som exemplifierar hur granskningsresultat enligt ovan omsatts i åtgärder i den årliga verksamhetsplaneringen till exempel i verksamhetsplaner eller rektorsbeslut.

Materialet enligt ovan sorteras utifrån flödesschemat i bilagan till Modell för utvärdering av forskning och forskningsämne (LTU-3448-2020).

Materialet ovan begärs för följande tidsperiod: senast genomförda granskning

Fördjupningsspår 2 forskning: Intern utvärdering av forskningsämne

Process: Fakultetsnämndernas interna utvärdering (tidigare tvåårs cykel och sedermera ändrad till treårs cykel) av lärosätets forskningsämnen och hur resultaten tas om hand och kommuniceras.

Bedömningsområde: 1 (bg 1, 2, 3), 2 (bg 2, 8)

Miljö: Forskningsämnet Pedagogik vid Filosofisk fakultetsnämnd. Forskningsämnet Prospekteringsgeofysik vid Teknisk fakultetsnämnd. Forskningsämnet Energiteknik vid Teknisk fakultetsnämnd.

Motivering: Bedömargruppen vill ta del av LTU:s granskningscykel och de anvisningar och dokumentation som finns med syfte att förstå hur den interna granskningscykeln går till och vad den resulterar i.

Dokumentation som begärs in:

Samtlig dokumentation för den senast kompletta granskningscykeln för forskningsämnena pedagogik, prospekteringsgeofysik samt energiteknik:

- Kvantitativa data (indikatorer), självvärdering och slutrapport. Dokumentation av PDSA-cykeln, planeringsförutsättningar, framtagna åtgärdsplaner eller motsvarande samt hur resultatet och återrapportering tas om hand och hur åtgärderna förs in i verksamhetsplaneringen.
- Mallar och anvisningar som legat till grund för arbetet inom de fyra komponenterna i modellen för utvärdering av forskningsämne under den aktuella tidsperioden.
- Relevanta dokument som utgjorde bedömningsunderlag i utvärderingarna.
- Forskningsstrategiutskottets sammanvägda analys och bedömning.
- Fakultetsnämndens granskningsrapport som lämnats till rektor.
- Dokumentation från rektorsdialog eller motsvarande där granskningsresultatet från de berörda forskningsämnena diskuterats.
- Dokument, protokoll eller annat som exemplifierar hur granskningsresultat enligt ovan omsatts i åtgärder i den årliga verksamhetsplaneringen till exempel i verksamhetsplaner eller rektorsbeslut.
- Dokument, protokoll eller annat som exemplifierar hur granskningsresultat och åtgärder enligt ovan kommunicerats med interna och externa intressenter.

Materialet enligt ovan sorteras utifrån flödesschemat i bilagan till Modell för utvärdering av forskning och forskningsämne (LTU-3448-2020).

Materialet ovan begärs för följande tidsperiod: senast genomförda granskning

Bilaga 4

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Delning av preliminärt yttrande

Rektor

Avdelning
UtvärderingsavdelningenHandläggare
Andreas Boberg
+46 8 563 085 83
andreas.boberg@uka.se

Universitetskanslersämbetets granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande**Lärosäte: Luleå tekniska universitet**

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellerna nedan vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut med ytterligare rader. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det i detta skede av utvärderingsprocessen *inte* är möjligt att komplettera med *ny* information som inte ingått i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, inte 45.

Luleå tekniska universitet (LTU) har läst bedömargruppens preliminära yttrande angående granskningen av LTU:s kvalitetssäkringsarbete avseende forskning. Utöver nedanstående synpunkter har Luleå tekniska universitet inga anmärkningar på eventuella sakfel i det preliminära yttrandet.

Bedömningsområde: Styrning, organisation och genomförande			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
3	sista	sista	Det står; ”Återföringsdialogen genomförs varje år och innebär att...” Återföringsdialogen genomförs självvärderingsår (inte årligen). Se sid 18 i självvärderingen.
4	1	1	Det står; ”...återkopplar sina rekommendationer till ämnesföreträdarna och ibland även till prefekten” Dialog sker alltid med prefekter, och i vissa fall med ämnesföreträdare (inte tvärt om). Se sid 18 i självvärderingen.
6	5	3	Det står; ”...berörda ämnesföreträdarna och ibland också till berörd prefekt” Återföringsdialogerna är med prefekt och ibland också ämnesföreträdare (inte tvärt om). Samma som ovan se sid 18 i självvärderingen.
8	2	2	Möjliggjorts för 3 forskningsämnen, inte 2. (Stålbyggnad, Konstruktionsteknik, Prospekteringsgeofysik (Stålbyggnad och Konstruktionsteknik är två olika ämnen)

Bedömningsområde: Förutsättningar			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
12	2	7	Påståendet tar inte hänsyn till att majoriteten av forskningsfinansieringen är extern och därigenom är den interna fördelningsmodellen inte avgörande för om nya forskningsfrågor/inriktningar initieras.